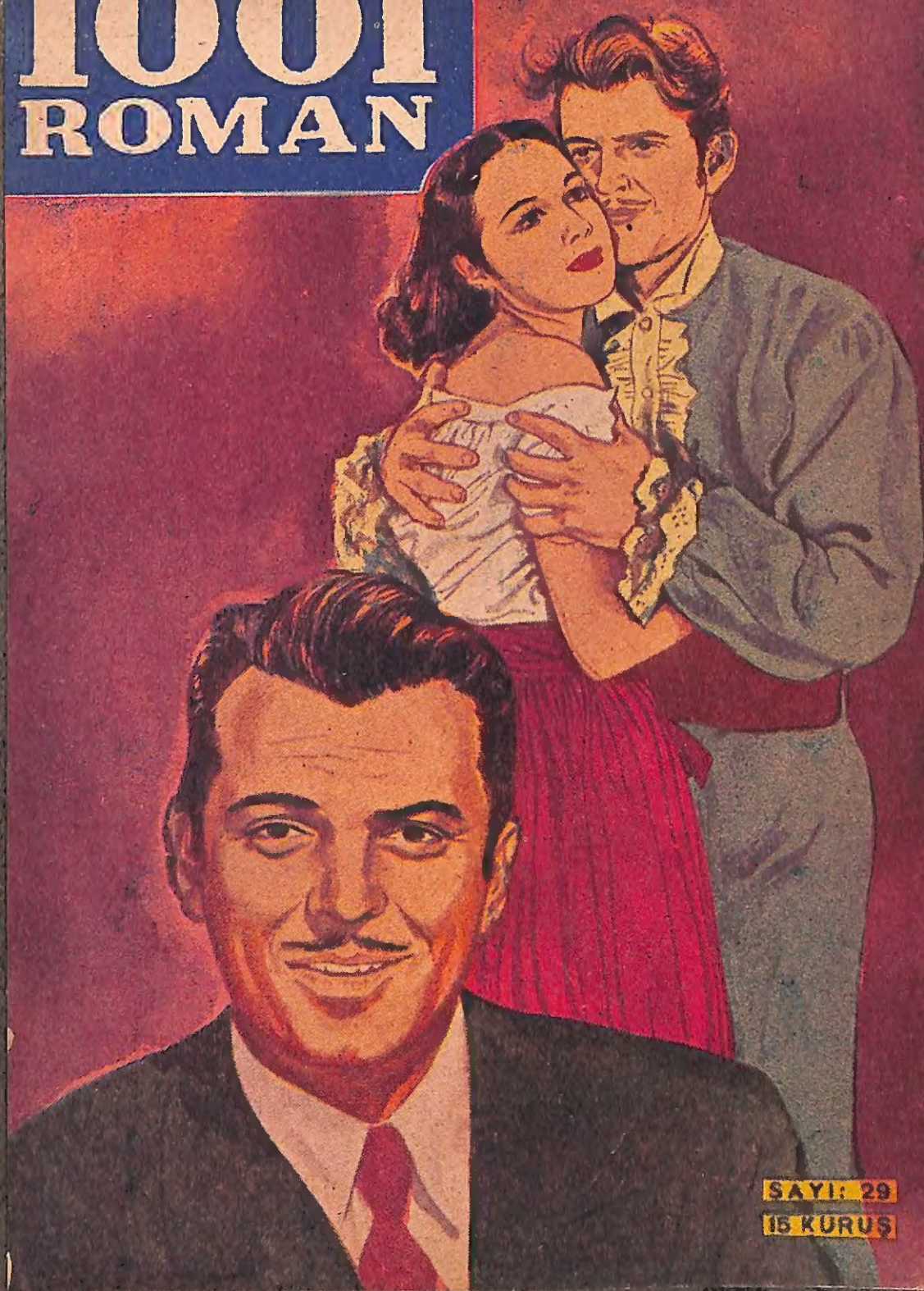

1001 ROMAN

SAYI: 29

15 KURUŞ

1001 ROMAN

SAHİBİ VE NESRİYATİ
FİİLEN İDARE EDEN :

TAHSİN DEMİRAY

YAZI VE TEKNİK
İŞLERİ SEKRETERİ :

SEBAT AKPINAR

Her Hafta Pazartesi Günleri
Çıkarılır Gençlik Mecmuası

ABONESİ :

Altı aylığı 26 sayı, 390 kuruş.
Yıllığı 52 sayı 780 kuruş.

ADRES :

Ankara Cad. No. 36 — İstanbul
Telefon : 25714

Çıkaran : TÜRKİYE YAYINEVİ
Basıldığı yer: TÜRKİYE BASIMEVİ

★

İÇİNDEKİLER :

SİNEMA AKTÜALİTESİ
Haberler

CANAVAR DOKTOR
Roman

PANSİYON ESPERANTO
Hikâye

CALINMIS HAYAT
Film Hikâyesi

JOHN CARROLL
Portre

RADYOLU POLİSLER
Resimli Roman

CINAYET GECEİ
Hikâye

(Kapaktaki resim : Portre
yazımıza aittir.)

11 Kasım 1946

★

SİNEMA Aktüalitesi

YALAN DA DEĞİL

Filmlerde mevzu icabı Alan Ladd'a boyuna dayak atan William Behdix çevirdiği «Karanlık Köşe» filminde tabii mevzu icabı Mark Stevens'den dayak yiyor. Film seyreden kritikçiler ertesi günü gazetelerine yazdıkları yazıların başına: «Nihayet Alan Ladd'ın belâhsını da dövecek bir adam çıktı.» diye başlıklar koymuşlardır.

KENDİNİ KULEDEN ATIYOR

Rita Hayworth'un eski kocası meşhur Orson Welles son olarak Edward G. Robinson ve Loretta Young'la çevirdiği

«Yabancı» filminde kendisini mevzu icabı saat kulesinden atarak öldürüyor.

KIRK CİNS KÖPEK

İstikbalde meşhur sanatkar köpek Rin Tin Tin kadar takdir edileceği söylenen Radney'i yetiştirenler Rudd ve Frank Waterwan isimli iki kişidir. Bu ortaklar beyaz perde için daima sanatkar köpek yetiştirirler. M-G-M. nin Lassie isimli meşhur köpek de onların yetiştirmesidir. Halen ellerinde istikbalde çok meşhur olacaklarını tahmin ettikleri kırk tane cins köpek vardır.

AYDA 7000 LİRA

Boris Karloff, Nevada mahkemesi kararıyla boşandığı karısına ayda yedibin lira nafaka vermektedir.

GEÇMİŞ OLSUN

Gary Cooper son çevirdiği «Saat ve Hancı» filminin hareketli sahnelerinden biri-

sinî çevirirken kazayla merdivenden aşağı yuvarlanmıştı. Yakışıklı yıldız gevikliği sayesinde kazayı birkaç ayıklıkla atlattır.

İKİ ANNE

Judy Garland'ın rejisör kocasından Liza isimli bir kızı, Deanna Durbin'in de prodüktör kocasından Jessica isimli bir kızı dünyaya gelmiştir.

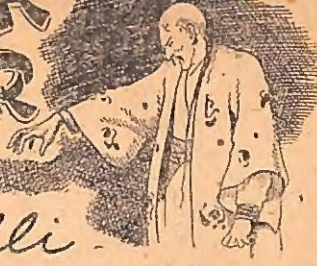
ASIL ADI

Eski adını beğenmeyen yıldızlardan birisi de Charles Korvin'dir. «Arsen Lüpen Zümrüt Peşinde» filminde gördüğümüz bu aktörün asıl adı Geza Carpathi'dir.

CANAVAR DOKTOR

CEVİREN-

Solelli

İhtiyar çingene gözlerini gözlerime kaldırdı ve acı bir gülüşle güldü. Sesi hiç de ihtiyar bir kadının sesine benzemiyordu. Berrak ve ahenktardı. Ben bu sesi tanıyordum. Yavaşça eğilerek çingenenin yüzüne baktım.

Smit öfke ile söyleniyordu. Seni atlattı, kaçtı.

Elimdeki bıçağı görerek sordu:

— Nedir o elinde tuttuğun?

Bıçağı gösterdim ve geçirdiğim tehlikeyi anlattım.

— Bıçağı fırlatırken gördüm onu, dedi. Suyun üzerinde yüzüyordu. Senden on metre kadar ileride idi. Onu mutlaka görmüşsündür, zannediyordum. Peki başka hiç bir şey görmedin mi?

— Hayır!

Kadın tekrar güldü. Hayretle onun yüzüne baktım.

— Ha evet. Suyun üzerinde bir saz parçası yüzüyordu.

— Tamam. Sana atladın demedin mi? Çinli suya dalar delmaz, nehrin kenarındaki, içleri boğ kamışlardan birini kopardı. Bunun ucunu sudan dışarı çıkararak diğer ucuyla hava almağa başladı. Böylece suyun altında istediği kadar kaldı. Sen arkayı döner dönmez, sudan çıkarak bıçağı fırlatıp tekrar daldı. Tabii görmedin! Şimdi artık iş isten geçti. Herif kim bilir nereye kaçmıştır.

— Peki ama, sen ne diye benim yardımına gelmedin

de bu çingene ile gengelleşip durdun?

— Çingeneye mi? Aptallaşma Petri. Biraz gözlerini aç.

Bunu söyliyerek ihtiyar kadının başındaki ak saçlara yapıştı. Saçlar elinde kaldı. Onların altında karışık siyah dalgalı genç kadın saçları meydana çıktı. Eğilerek yüzüne baktım. Kirli boyaların altından şeffaf teni farkederek gibi oldum. Siyah, füsunkâr gözleri, gözlerimin içine bakmaktan çekiniyordu. Başını önüne eğdi. Tanıdım. O idi!

Arkadaşım:

— Bu sefer onu tam mânasile yakaladık. Bir daha elimizden kaçamaz, diye söyleniyordu.

Yakın bir yerden, bir parola duyuldu.

— Çinli!

Neyland Smit heyecanla kulak kabarttı. Bu parolaya bir diğeri cevap verdi. Arkadan bir üçüncüsü duyuldu. Bunları müteakiben polis düdükları gecenin sessizliğine doldu.

Bir an içinde ilerideki geniş duvarın arkasından kızıl bir alev yükseldi.

Muhasaraya almış olduğumuz ev yanıyordu!..

Neyland Smit müthiş bir küfür savurdu:

— Vay canına yandığının.. Bu sefer de kaçırdık. Böyle olacağı belliydi zaten. Farkında olmadan gözçüleriyle karışlaştık. Demin kaçan herif bizim buralarda olduğumuzu haber verdi. Fakat ziyarı yok. Elimizde bu gecenin bir

yadigarı var, bukadarı kâfi bize.

Bunu söyliyerek bileğini sıkı sıkıya tuttuğu genç kıza baktı. Gözlerinde gizli bir mânânın kıvılcımları parıldıyordu. Genç kız kirli saçlarını, sert bir baş hareketile arkaya atarak:

— Korkmayınız, dedi. Kaçacak değilim. Lâkin şu bileğimi biraz gevşetseniz çok iyi edersiniz. Canımı acıtıyorsunuz.

Üğümüz yanı yana yürüyorduk. Uzun zamandanberi notlarımızı muntazaman takip edenler, içinde bulunduğum karışık vaziyetten dolayı ruhunda çeşit çeşit hislerin mücadelesinde olduğunu bilirler. İşte yine o sıkıntılı anlarımdan birini yaşıyordum.

Skotland Yard polislerini sudan bir ilki cümle ile atlatıktan sonra bir otomobile binerek evin yolunu tuttuk. Yolda kafama hücum eden binbir düşünceden kurtulabilmek için kendimi zorluyorum. Karanlıkta, kümeler halinde arkamızda bıraktığımız caddeleri şeyretmek bahanesile yüzümü cama yapıştırdım.

Nihayet otomobil evin kapısında durdu.

Birkaç dakika sonra üçümüz de yazı odasında iddik. Ben masaya dirseklerimi dayamış, çenem avuçlarımin içinde düşünüyordum. Smit, odanın içinde, aşağı yukarı dolaşıyordu. Saniyede bir duruyor, ağızındaki piponun sünen ateşini tazeliyordu. Kapının yanındaki geniş maroken koltukta da esirimiz oturuyordu. Yüzünü ve kirli saçlarını yıkayıp düzelttiğinden, yarım saat evvelki çingene karışık onun arasında en ufak bir münasebet bile arımağa imkân yoktu. Masadaki sigara kutusundan aldığı sigarayı ince ve zarif parmaklarının arasına yerleştirilmiş, uzun nefeslerle içiyordu. Durusunda herseyi kabul eden bir hal vardı. Her şarkı gibi o da kaderine boyun eğmişti. Uzun kirpiklerinin

altında birer siyah pırlanta gibi yanan sihirli gözlerle bizi seyrediyordu. Arada sırada başını hafifçe çeviriyor, mânâlı bir şekilde bana bakıyordu.

Titrediyimi hissediyordum. Eminim ki benim yerimde herhangi bir erkek olsa bütün iradesini kaybeder, bu genç kadına mağlup olurdu. Allahım o ne bakışlardı!.. Ben hayatımda bu derece kuvetli, bu derece tesirli göz görmedim.

Smit'in birdenbire odanın ortasında durmasıyla başımı kaldırdım. Arkadaşım genç kızın oturduğu koltuğa yaklaşıyordu:

— Bu gece seninle beraber olan adam, diyordu. Son zamanlara kadar Burma'da idi. Ben gelmeden bir ay kadar evvel bir balıkçıyı öldürüp ortadan kaybolmuştu. Onu ele geçiremeyeceğini anlayan polis, başını getirene 1000 lira vaatmişti. Doğru değil mi?

Genç kız omuzlarını silketti.

— Farzedelim ki doğru olsun, ne çıkar?

— Ya ben seni polise teslim edersem ne çıkar?

Genç kız bir kere daha omuzlarını oynattı.

Başımı kaldırdım. Arkadaşım, genç kızın oturduğu masaya yaklaştı..

— Nasıl isterseniz öyle yapın. Polis benden hiç birsey öğrenemez.

Smit ona doğru eğildi.

— Sen bir şarklısın. Lâkin Fu-Man-Çu'nun ırkından olduğunu hiç zannetmiyorum. Niçin onu ele vermek istemiyorsun?

Genç kız sigarasının ucundaki küllü yanında duran tablaya silerken dudaklarını büktü, cevap vermedi. Yan gözle de bana bakıyordu.

Smit, doğruldu. Sönen piposunu bilmem kaçınıcı defa yaktıktan sonra, kapiya doğru yürüdü.

— Benim merkezde biraz işim var Petri, dedi. Ben gelinceye kadar sen Matmazele göz kulak oluver.

Kapı arkadaşımın ardından kapanırken üzerime düşen vazifemin ne olduğunu pek âlâ anlamıştım. Fakat ne yapabilirdim? Kendisine karşı büyük bir zaaf duyduğum bu genç kızla ne şekilde konuşabilirdim ve ne şekilde konuşmam lâzımdı?

Gayri tabii bir şekilde söz başladım:

— Bize itimat etmelisiniz, dedim. Size hiçbir zararımız dokunmayacağını bilmelisiniz. Uzun kirpiklerinin çerçevesiyle siyah gözlerini kaldırdı.

— Sizin himayeniz şimdiye kadar ne iş gördü? diye sordu. Kaç kişiyi kurtarabildiniz?

Başımı önüme eğdim. Doğru söylüyordu. Bütün uğraşmalarımıza rağmen, bu korkuncu canavar her istediğini mahvetmek imkânını bulmuştu.

— Ohun sizi de takip edip intikam alacağından mı korkuyorsunuz?

— Korkmak mı? Kuzum, ben korkacak kadar zayıf bir insan değilim.

— Peki o halde?

Gözlerini gözlerimin içine dikti:

— Ben esir alınıp Fu-Man-Çu'ya satıldığım zaman yalnız değildim. Biri kız, diğeri erkek olmak üzere iki kardeşim vardı. Kızkardeşim daha ilk günlerde çektiğimiz ıstırapa dayanamıyarak çölde öldü. Erkek kardeşim.. O yaşıyor. Fakat keşke ölseydi!..

Dudaklarının titrediyini hissettim. Göğsü heyecanla kalkıp iniyordu.

— Asıl ismimi ben de unutttum. Doktor Fu-Man-Çu beni Karamaneh ismile satın almıştı. Erkek kardeşimi de

Sönen piposunu bilmem kaçınıcı defa yaktıktan sonra kapıya doğru yürüdü...

beraber aldı. Bizim için gayet çüzi bir ücret verdi. Lâkin beni okutup terbiye ettirmek üzere birçok memleketlerden gayet kuvvetli muallimler getirdi. Avuç dolusu para harcadı. Lâkin beni hiç bir zaman serbest bırakmadı. Vakua istediğim gibi dolaşıyorum ama dünyanın en kuvvetli bağlarla bağhyım. Kardeşim onun elindedir. Küçücük bir ihanetimi gördüğün, o zavalıyı mahvedecektir.

Bir an sustu. Sonra tekrar gözlerime bakarak sordu:

— Şimdi ona niçin ihanet edemediğini anladınız mı?

Cevap veremedim. Zaten ne söyleyebilirdim ki? Pence-reye doğru yürüdüm. Karanlığa baktım. Biraz sonra yanına yaklaştığını hissettim. Elini omuzuma koydu.

— Beni bırakın, diye yalvardı. Onu öldürecek. Kardeşimi mahvedecek!

Sesi heyecandan titreyordu:

— Bunu yapacağını hiç de zannetmem. Biz seni yakaladıksa bunda senin kabahatin yok ki. Sen isteyerek tes-

lim olmuş değilsin.

Dudaklarını ısırıldı. Bir an öylece kaldıktan sonra ellerime sarıldı.

— Şayet, dedi. Size Fu-Man-Cu'nun tek başına bulunabileceği yeri gösterirsem kardeşimi ve beni kurtarır mısınız? Bunu bana vaadediyor musunuz?

— Ediyorum, bütün kalbimle vaadediyorum.

— Lâkin bir tek şartım var. Size onun bulunduğu yeri haber verdiğim anda beni serbest bırakmalısınız.

Tereddüt ettim. Çünkü Smit bu genç kıza bana emanet etmişti. Ona karşı mahcup vaziyette kalmak istemezdim. Bilhassa bu şakaya gelir bir iş değildi. En ufak bir ihmal yüzlerce kişinin hayatına malolabilirdi. Lâkin ne olursa olsun içimde bu kıza karşı bir itimat vardı.

— Peki dedim. Ve onun garip mırıltılarla yanan gözlerinin içine baktım.

Ellerini omuzuma koydu:

— Yalvarımın size dikkatli hareket edin!

Yüzümü onun yüzüne biraz daha yanaştırdım. Fısıldayan bir sesle:

— Dikkatli olacağım, senin için dikkatli olacağım.

— Benim için değil.

— O halde kardeşin için.

Bana ilk defa «sen» diye hitap ediyordu. Titreyen sesiyle:

— Hayır, dedi. Sırf kendin için!...

ÖLÜM YARISI

Taymis'in aşağı sahillerinden doğru esen serin bir rüzgâr yüzümüzü okşayordu. Arkamızda bıraktığımız son köşkün ışıkları, karanlıkta birer nokta gibi uzaklaşıyordu. Önümüz, alabildiğine kardı. Senenin bu aylarında oldukça kuru kısımları bulunmasına rağmen, yer yer çamur bataklıkları da mevcuttu. Etraf sessizdi. Yalnız Neyland Smit'le benim ayak seslerimizden başka hiç bir gürültü yoktu.

Yarım saatdenberi hep

bu yaptığımız işin hiç de doğru olmadığını düşünüyordum. Öyle ya, Doktor Fu-Man-Cu gibi korkunç bir canavarı yakalamak için ikimiz, yalnız Smit'le ben gidiyorduk. Bu son derecede tehlikeli bir işti. Şahsi tehlikeyi bir an bile aklıma getirmeyordum. Arkadaşımın da bu fikrde olduğuna emindim. Böyle büyük düşmanından kurtulmuş olacağı için kanlı cinayetlerini daha rahat bir şekilde devam ettiremeyecek miydi? Fakat ne olursa olsun bir kere Karamaneh'e söz vermiş bulunuyordum. Bu sözü tutmağa mecburdum.

İleride bir ışık göründü. Smit:

— İşte, dedi. Tıpkı tarif edildiği gibi. Eğer bu ışığı kaybetmeden yürüsek biraz sonra motora varacağız.

Gayri ihtiyari elimi cebime sokarak tabancamın kabzasını yakaladım. İnsan ne de olsa bu küçücük demir parçasından medet umuyor. Bazan öyle anlar oluyor ki, onun patlayan ağzı bütün bir hâdiseyi olduğu gibi değiştiriveriyor.

İşığı gözden kaybetmemeğe, aynı zamanda bataklıklara saplanmamağa gayret ederek ilerliyorduk. Smit, birdenbire durdu, kolumu yakaladı:

— Birşey duymuyor musun?

— Hayır?

— Dinle!

Dinledim, fakat rüzgârın hafif uğultusundan başka hiç bir gürültü, hattâ bir çığır bile yoktu. Smit, atılmağa hazır bir şekilde etrafı gözleyerek, karanlığı delerek bir şeyler görmeğe çalışıyordu. Biraz sonra bana döndü. Yüzünde garip bir ifade vardı.

Acaba bu bir tuzak olmasın? diye mırıldandı. Kıza körü körüne itaat ediyorduk.

Tuhaftır, içimde birşeyin kaynadığını hissettim. Onun aleyhine tek bir kelime bile söyletmek istemiyordum. Sa-dece:

— Ona itimadım var, dedim.

Cevap vermedi. Yürüyüşü-

müze devam ettik.

On dakika sonra, Taymis nehri görüldü. Birdenbire kafanda bir düşünce canlandı. Burası, eğer aldığımız malumat yanlış değilse, canavar doktorun merkezi idi. Şimdiye kadar onun birkaç yerini basmıştık. Bunların hepsi de Taymis kenarlarında idi. Burada da yine karşımıza Taymis çıkmıştı. Demek ki, Fu-Man-Cu her zaman nehre yakın bulunmağı tercih ediyordu. Herhalde, geniş teşkilatını böylece daha kolay idare ediyor olmalıydı. Şu halde oldukça mühim bir ipucu elde etmiş oluyorduk. Sayet bu sefer de muvaffak olamazsak, bundan sonra yine onu Taymis kıyılarında aramak icabedecekti.

— Sağdan gidelim. Hücumla geçmeden önce ne ya-

Ellerini omuzuma koydu:

— Yalvarırım size, dikkat edin...

pacağımızı bir düşünmeliyiz.

Sahile doğru yürümeğe başladık. Ay bulutların arkasından çıkmış kırları, nehri hafif bir ışıqla aydınlatmıştı. Koca nehir bir sürü gemilerle dolu idi. Arada sırada geçen motorların, mavnaların meydana getirdikleri köpüklü parlak yollar ve hışırtı korkunç sessizliğin içinde bir canlılık yaratıyordu. Smit, gözlerini hedefimizden ayırmadan ilerliyordu. Ben de konuşmadan yanında yürüyordum. Birdenbire:

— Karamanhe onun esiri. Zavalı kız, diye mırıldandı.

Cevap vermedim.

— İşte motor görüldü.

Önümüz bütünü bataklık bir hâl almıştı. Toprak nehrin kenarına doğru gittikçe alçalıyordu. Yürümek müşkülleşmişti. Düşmemek için dikkatle ilerledik. Motorunda bir tek ışık görünüyordu. Smit:

— Kamarada ışık var, diye fısıldadı. Canavar herhalde orada olacak. Şimdi sessiz-

ce motora girmeli ve kamaranın kapısına kadar ilerledikten sonra birdenbire içeri hücum etmeli. Zaten başka yapacak bir şey de yok.

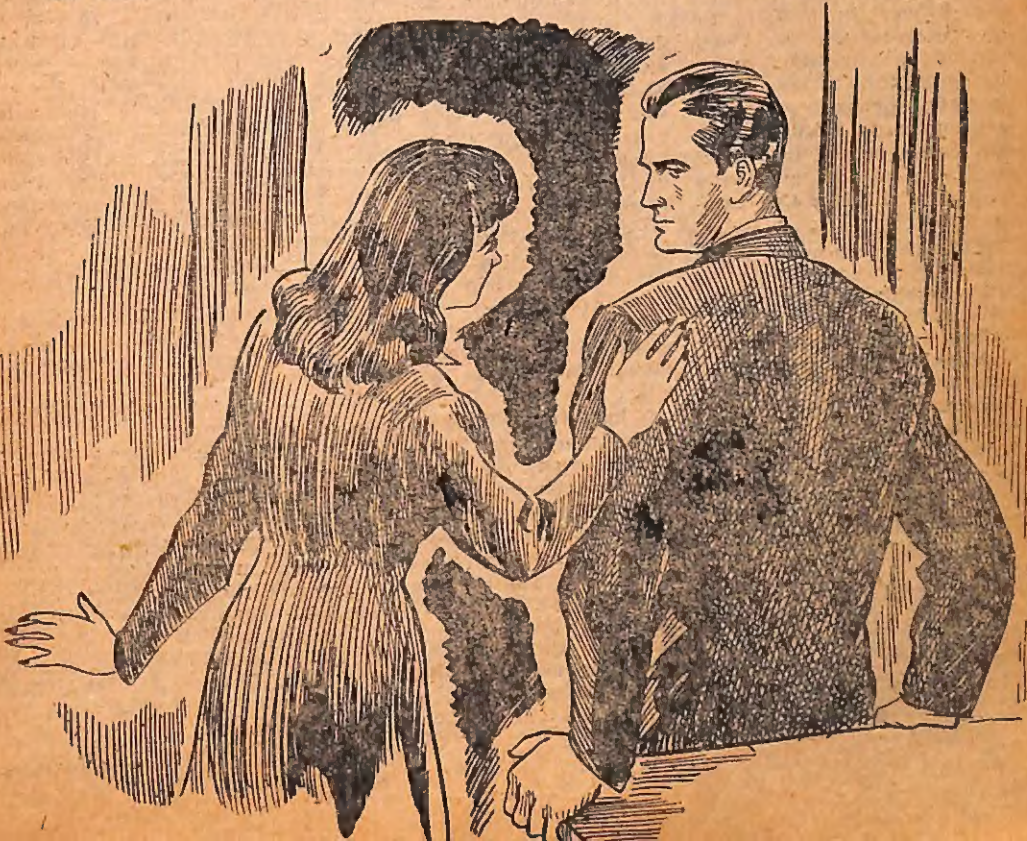
— Ya görülürsek?

Smit omuzlarını kaldırdı:

— Görülmeğe çalışırız. Sayet görülürsek, saniye kaybetmeden kamaraya atılırız.

Motorun rıhtımına bir kalas uzatılmıştı. Sular motoru yükseltip alçattıkça, tahta iskelede gıcırtilar çıkarak inip kalkıyordu. Rıhtım deniz seviyesinden epey yüksek olduğu için iskele aşağı doğru iniyordu.

Smit, fazla birşey söylemeden kalasa doğru yürüdü. Ben sahilde onun motora girmesini bekledim. Nihayet o motorun kenarına varınca ben de klasın üzerine sıradım. Fakat o anda nereden geldiği belli olmayan bir dalga kalası birdenbire sarstı. Muvazenemi kaybettim. Bir an Taymis'in suları gözümde karardı. Ayağım kaydı, yuvarlandım. Fakat, yuvarlan-

mamla kalasa sarılmam bir oldu. Mühim bir tehlike atlatmışım. Lâkin bu anı sademe ile arka cebimden kurtulan tabancamın sulara gömülüp kaybolmasına mâni olamadım.

Kendimi göremiyordum ama sarardığımı hissetmek güç değildi. Dört ayak üzerinde, sürüne sürüne motora vardım. Smit de uğradığım kazayı görmüştü. Dişleri arasından bir küfür savurdu:

— Yine talih ona gülüyor, diye mırıldandı. Fakat ne olursa olsun geri dönmek yok Petri. İcabederse tırnaklarımızla döğüşecek, canavarı haklamağa çalışacağız. Haydi ileri...

Karanlık güvertede kamara doğru ilerledik. Önümüze bir merdiven geldi. En ufak bir gürültü bile çıkarmaktan çekinerek basamakları birer birer indik. En alt basamağa vardığımız zaman duraladık.

Kamaranın kapısı aralıktı. İçeride yanan kuvetli lâmbanın ışığında burasının bir kamaradan ziyade bir laboratuvara benzediğini gördüm. Sıra sıra raflar ve bu rafların üzerinde çeşitli kitaplar vardı. Diğer tarafta masaların üzerinde sayısız kimya aletleri duruyordu. Bütün bunlardan başka ortada bir masa vardı. Ve bu masanın başında doktor Fu-Man-Cu oturmuştu!..

Smit, bir tekmede kapıyı ardına kadar açtı.

— Kıpırdama doktor, elim tetikte!

Hayatımın sonuna kadar o mithiş anı unutamıyacağım. Vücudumun her tarafı elektriklenmişti sanki. Fakat korkmuyordum. Hazırdım, Herşeye hattâ ölüme bile hazırdım. Lâkin herşeyden evvel doktorun hakkından gelecektim.

— Eller yukarı Fu-Man-Cu!..

Smit, gözlerini bir an bile doktordan ayırmıyordu. Tabancayı tutan eli hiç titremiyordu. En ufak bir tehlikede ateş etmeğe hazırdu.

Fu-Man-Cu yavaşça başını kaldırdı. Korkunç yüzü bütün çıplaklığıyla göründü. İnsanın içine ürpermeler veren yeşil gözleri gözlerimize dikildi. Bir lâhza ikimizi süzdü. Hâlinde hiçbir heyecan yoktu. Sadece göz kapakları yeni uykudan kalkan insanlarınkine gibi ağır ağır oynuyordu.

— Eller yukarı diyorum sana! Birşeyler yapmağa kalkma beynini patlatırım. Dram bitti artık. Şimdi artık son perdeyi oynuyoruz.

Gözlerini doktordan ayırmadan bana seslendi:

— Şuradan birşey bul da doktoru bağla!..

Ben Smit'in birkaç adım gerisinde duruyordum. Doktörün yanına doğru ilerlemek üzere ancak adımımı atmıştım ki motor sanki fırtınaya tutulmuş gibi birdenbire bir iki defa sallandı. Yuvarlanmamak için kendimi güç tuttum. Smit, herşeye rağmen kıpırdamamağa çalışarak doktörü tabancasının karşısında tutuyordu:

— Kıpırdama doktor!..

Fu-Man-Cu'nun ölüm kadar sarı, korkunç yüzünde, derisi yüzülmüş bir kellenin sırtığını andıran bir tebesüm belirdi. Renksiz dudakları arasından yeşil, küflü dişleri göründü. Gözleri gittikçe süzüldü. İnsanın ruhuna ürpermeler veren o pürüzlü sesle konuştu:

— Doktor Petri beni bağlamağa gelmeden evvel, bir kere başını çevirip arkasına baksa çok daha iyi eder.

Smit, sanki bu sözü işitmemiş gibiydi. Gözlerini bir lâhza bile ondan ayırmadı. Ell titremedi. Tabancanın namlusu doktorun kalbi hizasından ayrılmadı. Fakat ben gayri ihtiyari başımı çevirdim ve çevirmemle bir çığlık koparmam bir oldu.

— Smit. Smit! diye haykırdım. Sakın başını çevirme. Gözlerini doktordan ayırma!

— Ne var, ne oluyor? diye sordu.

— Bir Çinli bıçağını enseme dayamış! Kıpırdadığım anda hatıracak!

Hakikaten en küçük bir hareketim neticesinde, usulca-cık peşimizden gelip keskin bıçağını enseme dayamış bulunan Çinlinin beni öldürmekte hiç tereddüt etmeyeceğini anlamak güç değildi. Herifin gözleri kin ve nefret dolu idi. Bir hamlede kafamı gövdemden ayırmakta güçlük çekmiyecekti. Hattâ şimdiye kadar bekleyiş bile sırf efendisini tehlikeden kurtarmak içindi. Birdenbire kafamda korkunç bir şüphe uyardı: Acaba genç kız bizi ele mi vermişti?..

Doktor telaş etmeden, kelimeleri ölçerek konuşuyordu.

— Nihayet beni kıstırdığınızı zannettiniz değil mi? Vay kıa biraz evel vaziyet öyle görünüyordu. O elinizdeki oyuncuğun karşısında yapayalnızdım ama görüyorsanız ya adamlarım beni hiç de yalnız bırakmıyorlar. Meselâ şu arkanızda bulunan fedakâr uşağım, sizin buraya geldiğinizi görmüş ve peşinizden takip etmiş olacak.

Yüzünde korkuyu andıran hiçbir iz yoktu. Devam etti:

— Zannederim ki, son koz benim elimdedir şimdi.

Smit cevap vermedi. Fakat hâlimden müthiş bir kızgınlığa kapıldığı anlaşılıyordu. Doktor, o zamana kadar masasının dibinde dolaşan ve birdenbire omuzuna sıçrayan maymunu okşamak için elini omuzuna götürdü:

— Kıpırdama doktor, ateş ederim!

Fu-Man-Cu gülümsedi. Bu tehlide cevap vermeden:

— Burasını nasıl keşfettiniz? diye sordu.

— Birkaç gündenberi nehrin gözetliyorduk.

Doktorun gözlerini kaplayan şüphe bulutu dağılır gibi oldu. O da herhalde Karamaneh'ten şüphe etmiş olacaktı.

— Tebrik ederim, dedi. Bu ikinci muvaffakiyetiniz oluyor. Bir evimi yaktıma sebeb oldunuz. Sonra en sadık adamlarımdan birini ele geçirdiniz. Nihayet buraya geldiniz. Doğrusu tebrike değer bir şey. (Arkası var)

PANSİYON ESPERANTO

Madam Valter'in karşısına ilk çıktığım anı, bugün gibi hatırlarım. Aradan tam dört sene geçmiş olmasına rağmen... 1941 senesi Ocak ayı sonlarına doğru idi.

Hafızam beni aldatmıyorsa, bir cumartesi akşamı Viyana'nın Güney istasyonunda, Peşte'den gelen tirenden bir kaç dakika önce imiş, kompartimanın tath harareti ile uyuyan dimağımı uyandırmaya çalışıyor ve nazarlarımı etrafta doladırtıyordum. Bazan önümden, ayaklarında yarım çizmeleri, sırtlarında kaputları, ellerinde silâhları, niğferli askerler geçiyorlardı. Kayboluncuya kadar gözlerimle onları takip ediyor, sonra bir zaman peronların taş duvarlarına akseden ayak seslerini dinliyordum. Böylece ne kadar kaldığımı tahmin edemiyordum. Bu herhalde yabancı bir şehre ilk giren bir adamın geçici şaşkınlığının bir nevi gösterisi olsa gerek. İşte ben de bu sersemlikten kurtulur kurtulmaz, ani ve isabetli bir karar verebilmek için yapılması gereken işlerin planını söyle bir tasarladıktan sonra, biricik bavulumu yükledim.

Cesur adımlarla gardan dışarı çıktım. Şehir kuzguni bir karanlığa bürünmüştü. Yerde diz boyu kar vardı. Etraf o kadar ıssızdı ki ilk defa olarak yabancı illerde bir başıma kalmanın verdiği hüznle, bir ay evvelini, güzel İstanbulumuzu, sıkır sıkır caddelerimizi düşündüm. Ve ikinci dünya savaşının dehşetini ancak bu karanlık, karlı kış gecesinde Viyana'nın adını bilmediğim bir caddesinde bütün kudreti ile hissettim. Gerçekten insan böyle anlarda, oyuncağını kaybetmiş, gımarık çocuklar gibi yasa ka-

pılmamalı... O zaman felâket kaçınılmazı bûsbütün güç bir afet hâlini alıyor. Geceyi şüphesiz sokakta geçiremezdim. Tezelden yatacak bir yer bulmalı idim. Ayaklarımın beni sevkettiği yöne daha süratle yürümeğe başladım. Gözlerimle fikrimi sorabilecek bir insan arıyordum. Bereket çok aramadan, yolda çevirdiğim yaşlı bir Viyana'lyâ:

— Af buyurun... Ben buralarının yabancıyım, geceyi geçirecek bir otel arıyorum... Acaba bana faydanız

Yazan :

YILDIRIM KESKİN

Resimleyen : FİRUZ

dokunabilir mi? diye sordum.

Adam, getrileri üzerine biriken karları, ayaklarını birbirine vurarak silkeledikten sonra:

— Yürüdüğünüz yönde gidin. Sağdan ilk sokağa sapın, fosforla yazılı bir tabelâ göreceksiniz. Orası bir pansiyondur, adını pek bilmiyorum. Belki size bir oda verirler!... diye cevap verdi.

Teşekkür ettikten sonra yoluma devam ettim. Kapiyi bulmak zor olmadı. Siyah tabelâ üzerinde fosforlu harflerle parhyan iki isim uzaktı, insanın gözüne batarcasına parıldıyordu. «Pansiyon Esperanto. Üçüncü kat».

Kısa bir duraklamadan sonra zile bastım. En alt kat odalarının perdeleri arasından bir ışık sızdı. Sonra dehlizde bir ayak sesi işitildi. Kapının buzlu camları altında, elinde bir şamdan, bir erkek gölgesi gördüm. Sinirli bir

hareketle sürgü çekildi. Demir kapı gıcırdayarak aralandı. Dışarı bir baş uzandı:

— Ne istiyorsunuz? diye sordu.

— Bir oda arıyorum, kapıda tabelâyı gördüm de.

— Pansiyon üçüncü kat! Soldaki kapı.

Adam fazla konuşmadı, sırtını döndü, merdivenin sağında, bir dehlize girdi, bir kapının kapandığını işittim. Karanlık avluda yapayalnız kalmıştım. Bir kibrit çaktım, taş merdivenleri ihtiyatla çıkmağa başladım. Zaman zaman, kibritim sönyör, muvazenemi kaybetmemek için taş duvarları ellerimle yakalarak çıkıyordum. Nihayet üçüncü kata ulaştım. Kibritimi kapının önünde doladırtıdım. Söyle bir levha gözümde garptı: «Pansiyon Esperanto lütfen zili çalmayın.»

Leyhanın altındaki düğmeye, düşünmeden bastım. Zil, koca binanın içinde uzun uzun aksettii. Neden sonra kapı açıldı. Şişmanca, sarışın bir genç kız, elindeki gece lâmbasını yüzüme doğru kaldırarak:

— Ne istiyorsunuz? diye sordu.

Bavulumu yere koyup, üstündeki karları silkeledikten sonra:

— Bir oda! diye cevap verdim. Hiç olmazsa bu geceyi geçirecek bir oda!...

Genç kız, kısa bir tereddütten sonra beni bakleme salonuna aldı. Oturmamı söyledi. Soğuktan moraran ellerimi birbirine sürerken, bulunduğum yer hakkında bir fikir edinmeğe çalışıyordum. Duvarlarda iyi bir ressamın elinden çıktığı ilk bakışta anlaşılacak büyük yağlı boya tablolar vardı. Kapının tam sağında üzerine, mavi gece lâmbasının ışığı altında rengini pek seçemediğim grimsi bir

bez örtülmüş muazzam bir piyano duruyordu. Söminede sönmek üzere bulunan birkaç odun parçası, pansiyon sakinlerinin çoktandır odalarına çekildiklerine işaret ediyordu. Kız tekrar göründü ve pansiyon sahibesi Madam Valter'in beni odasında beklediğini söyledi. Bavulumu orada bırakarak, genç kızın ardından, kuvvetli bir lâmba ile aydınlanmış, içi eşya dolu bir odaya girdim. Madam, masasının başında bir şeyler okumakla meşguldü. Beni görünce, aşağıdan yukarıya şöyle bir süzdü sonra elindeki kitabı bıraktarak:

— Oturmaz mısınız? diye sordu.

Madamın yüzünün ifadesi ile, sesinin tonu o derece imtizaç etmişti ki, gayri ihtiyari bir okul talebesi gibi büzülmekten kendimi alamadım.

— Bir oda istiyormuşsunuz? Ne kadar kalacaksınız? Viyana'da mı yerleşmek karardasınız? Yoksa seyahatinize devam edecek misiniz? diye sordu.

Bu soruların hepsine birden cevap veremezdim. Kekelememeğe çalışarak:

— Evet, oda istiyorum, diye cevap verdim. Türküm. Tahsil etmeğe geldim.

— Size bu akşam için muvakkat bir oda vereceğim. Yarın pansiyonu terkedecekler var. Boş kalan odalardan birini seçersiniz...

Dedikten sonra genç kıza: — Maria, diye ilâve etti. Beyefendiyl banyo dairesinin yanındaki odaya götür.

Ve bana rahat geceler temenni ettikten sonra tekrar kitabına döndü. İşte böyle bir gecede, Esperanto'ya yerleşmiştim. Pansiyona kısa bir zamanda alıştım. Aynı odada iki sene yaşadım. Bugün Karaispanyol sokağındaki o muazzam beton binayı hatırladıkça, tekrar o günleri yaşıyor gibiyim.

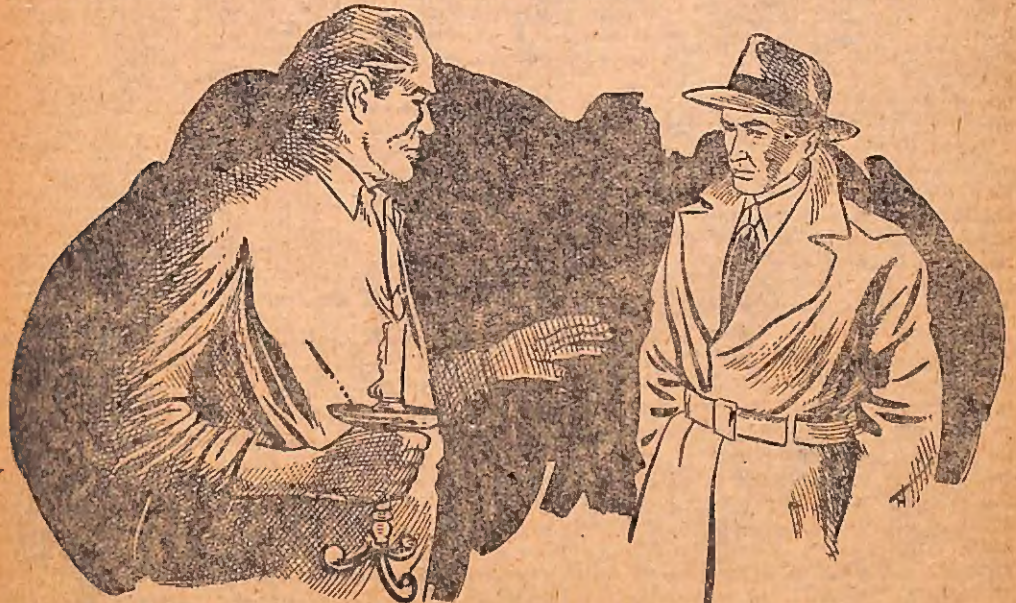
Üçüncü katta benden başka sekiz kişi daha oturuyordu. Bir ay içinde hepsini tanımak imkânını buldum. Hepsî zengin insanlardı. Ben iktisadî bakımdan onlarla boy ölçüşebilecek bir durumda olmadığım için, ilk günler onlarla dostluk edemedim. Fakat zamanla aramızdaki bu fark kayboldu. Nibayet dost olduk. Esperanto'nun bu sekiz sakinini te-

ker teker sizlere de tanıtmaya çalışacağım. Dikkatimi ilk uyandıran, 18 No. daki Edi isminde sarışın, iri yapılı 28-30 yaşlarında bir Macar oldu. «Robernig» sirkinde trapez cambazı olduğunu öğrendim. İkincisi 29 No. da Martin'di. Cüsse itibarıyla Ediden aşağı kalmıyordu. Sağları siyah olmasına rağmen, yeşil gözleri, bir kadın kadar, ince kaşları, muntazam bir çehresi vardı. Martin'in Varşovalı bir ermeni olduğunu söylediler. «Rebernig» sirkinin sahibi idi. Karısı Nina rumuş. Kadının annesi, hanedana mensup prenseslerden miş, 22 No. da Nina'nın kendinden daha küçük yapılı, Bella isminde bir de ablası vardı.

5 No. da Rasmus İversen isimli gayet iri yapılı sarışın gözlüklü, gür sesli, Almanca'yı bir Berlin'li kadar güzel konuşan, Norveç'li bir kereste tüccarı oturuyordu.

7 No. da, Madam Eleni

Adam fazla konuşmadı, sırtını döndü, merdivenin sağında bir dehlize girdi.

isminde eski Yunan bakanlarından birinin karısı bulunuyordu. Bir buğuk senedir Esperanto'da oturuyormuş.

9 No. yu kırık, kırık beş yaşlarında, az konuşur, gayet nazik, Viyana devlet operası sanatkarlarından Friz Zimmermann isimli biri işgal ediyordu. 10 No. da Nelli Kuareç vardı. Rebernig sirkinde dansöz...

11 No. da da ben.

Esperanto'nun diğer odaları orduya tahsis edilmişti. Bu sebeple kapalı bulunuyordu.

Martin ile ilk temasım kahvaltı salonunda oldu. Aynı masada çay içmek zorunda kaldığımız zaman, birbirimizle birkaç kelime konuşmamızın nezaket kaidelerine uygun olacağını düşünmüştüm.

Genç Ermeni, bana vatanım hakkında sualler sorduktan sonra, ilk defa olarak sarışın bir Türk gördüğünü, buna hayret ettiğini söyledi. Konuşmamızı belkide fazla uzatmağa lüzum görmedi.

Karısı ile birlikte, bana veda ettikten sonra çekilip gittiler.

Bu bir kaç dakikalık temas sonunda, şüphesiz genç adam hakkında kesin bir hüküm veremezdim. Genel olarak, bu genç karı kocanın kıbar ve gün görmüş insanlar oldukları kanaatine vardım.

Martin ile temasım bundan ibaret kalmadı. Beni sirke davet etti. Bu vesile ile baldızı Bellâ ile tanışmak fırsatını da buldum. Bellâ, bende şımarık insanların tesirini bıraktı.

Maamafih, hepsi samimi kimselerdi. Ancak dikkat nazarımı çeken nokta, «Rebernig» sirki ailesinde, samimiyetin, sahte bir anlaşmadan ibaret olduğu keyfiyeti idi. Birbirlerine karşı daima çekingen bir siyaset güden bu insanların, yabancı olduğum halde, ayrı ayrı bana gösterdikleri alâka garibime gidiyor, bunu birbirleriyle anlaşmak imkânlarını bulamayan kimselerin, hakikî bir

dostluk aramak ihtiyaçları şeklinde izah ediyordum. Bununla beraber, «Rebernig» ailesinde o kadar çapraz olaylar görülüyordu ki, hayret etmemek elden gelmezdi. Cambaz Edi ile, Bellâ'nın münasebetlerini buna misal gösterebilirim. Bu iki genci, günün her saatinde ayrı görmek biraz zordu. Yedikleri, içtikleri ayrı gitmiyordu sanki. Nina'ya gelince, ablasının, su sızdırmayacak kadar dost geçindiği macara karşı, daima çekingen bir vaziyet alması beni şaşırtıyordu. Martin'le, Edi'nin münasebetine de candan denemezdi.

Norveg'li tüccar ile, Eleni ve Tenor Zimmerman'a gelince, bunlar, her yemekte, birer «afiyet olsun!» demekle iktifa eden, kendi hâlinde insanlardı. Ancak Norveg'inin bazan Brîç partilerine iştirâk ettiği oluyordu.

Dansöz Nelli'yi, Esperanto'da geçirdiğim iki sene içinde, belki 20 defadan fazla görmedim.

İşte sevgili okuyucularım, Esperanto'da geçirdiğim ilk altı ay içinde, gerek benim ötekilerle, gerekse ötekilerin birbirleri ile münasebetleri bu merkezde idi.

Ancak, yaz ortalarına doğru, beklenmedik bir olay, Esperanto'nun o yeknasak sessizliğini, öyle bir sarstı ki, yedinci ayın sonunda, pansiyonda benden, dansöz Nelli'den ve tenordan başka kimse kalmadı. Rebernig ailesi, ortasına bomba yemiş bir bina gibi, yıkıldı, dağıldı.

Cambaz Edi, maharetine rağmen, bir gece, Rebernig'de temsil esnasında düştü, beyni parçalanmak sureti ile öldü. On günlük tahkikattan sonra, Maçar cambazın, bir kazaya kurban gittiği neticesine varıldı. Esperanto, birkaç günlük geçici bir sükûnete kavuştu. Bununla beraber, bu huzur da uzun sürmedi. Bir pazar sabahı, Rasmus İveresen, Bellâ'yı odasında, sırtından bir hançerle vurulmuş olarak cansız buldu. Polis Norveg'li tüccarı, bu cinayetten

Bir sabah, Rebernig'i dağıtmak niyetinde olduğunu söyleyerek veda etti..

sorumlu tutarak tevkif etti fakat katil deliller elde edilemediği için, tüccar, 12 gün sonra serbest bırakıldı. Tahkikatın derinleştirilmesine ne denesse lüzum görülmüdü. Meselelen kapatıldığını işittik... Esperanto'da sanki kazık üstünde oturuyorduk. Aramızda bir katil vardı ve her nedense, polis, katili aramaktan vazgeçmişti? Buna sebep ne olabildi? acaba?

Ablasının ölümüne, Nina pek üzüldü. Bir sabah Martin, bana Esperanto'da artık oturamayacağını, Rebernig'i dağıtmak niyetinde olduğunu söyleyerek veda etti. O günden sonra tam bir sene ne Martin, ne Nina'yı, gördüm, ne de haber aldım.

Ancak, 1942 nin ortalarına doğru, bir Ağustos sabahı, beni telefonda aradıklarını söylediler. Arayan Martin'di. Genç Ermeni'nin benimle ne alış veriş olabiliirdi? Martin, telefonda fazla konuşamıyacağını, aynı gün öğleden sonra saat tam beş buğukta beni

**Gözlerim daha karan-
hğa almadan, tavan-
da kuvvetli bir ısı-
k parladı..**

(Kapri) gazinosunda bekliye-
ceğini söyledi.

Söylenen saate kadar ne
türlü heyecanlar geçirdiğimi
okuyucular herhalde tahmin
ederler. Martin, neden benim-
le görüşmek istiyordu? Bu so-
ru, akşama kadar kafamda
kıvranıp durdu.

Beş buçuğa on kala, Kap-
ri'ye gittim. On dakika, bana
saatler kadar uzun geldi. Ni-
hayet tam beş buçukta, bir
garson yanıma gelerek, Y.
Keskin'in herhalde hen olaca-
mı, söyledikten sonra, masaya
bir kâğıt bıraktı. Sinirli par-
maklarla dörde bükülmüş pu-
sulayı açtım, sunlar yazılı idi.

«Aziz Bay Keskin

Beş buçukta Kapri'de ola-
mıyacağım, kâğıdı alır almaz,
Barnabitler sokağı 5 num-
raya geliniz sizi bekliyorum.
Saygılarımla.

Martin Derseyan»

Barnabitler sokağından bir
kaç defa geçmişliğim vardı.

Bu ıssız sokağın başındaki,
onüçüncü asır mimarisinin
bütün inceliklerini gösteren,
küçük kilise, sık sık alâkamı
çektiği için, boş vakitlerimde
gider, bu tipik sanat eserini
uzun uzun seyredirdim. Bu
sebeple, Barnabitler sokağı-
daki 5 numaralı evi bulmak
zor olmadı. Şehrin bu kısmı,
fakir halk tabakası, amele
aileleri ile meskündür. Bunun
için, Martin gibi zengin bir
adamin, neden ötürü, bur-
da yerleştiğine bir türlü akıl
erdiremiyordum.

Beş numaralı ev, sokağın
köşe başında idi. Dar bir dehlizden
avluya girdim. Sağ
tarafda tahta bir merdiven
göze çarpıyordu. Güneşin tam
tepede parladığı saatlerde
dahi, buralarda, gece hüküm
sürer. Karşıma ilk gelen ka-
pıyı çaldım. Beklememe ihti-
yaç kalmadan kapı açıldı. O
derece kesif bir karanlık var-
dı ki, kapıyı açanın yüzünü
görmek bile zor oluyordu. Bu-
nun bir kadın olduğunu anla-
makta güçlük çekmedim. İyi
cins bir parfüm kokusu his-
sediliyordu. Bu «Vorte» par-
fö mü idi. Nina'nın parfü mü!

Bir kere denemiş olmak
için:

— Nina! diye mırıldandım.

— Evet! Benim. Bu ta-
raftan, dedi.

Kadın, bana yol gösterdi.
Küçük bir odaya girdik. Göz-
lerim daha karanhğa alısma-
dan, tavanda kuvvetli bir
ışık parladı. Perdeler inikti.
Martin'i karşımda buldum.
Ermeni'yi az kalsın tanımya-
caktım. Simsiyah bir sakal,
bütün suratını çevreliyordu.

Ancak:

— Geldim! diyebilirdim...

Güldü, bana yer göstere-
rek:

— Oturun!

Dedi. Ve sonra:

— Sizinle uzun konuşa-
mıyacağım dostum, diye ilâve
etti, Beni bu şartlar içinde
bulacağınız herhalde hatırı-
na gelmezdi. Başka çare yok.
Söyliyeceğim şu...

Sustu. Bir sigara yaktık-
tan sonra:

«Bellâ'nın katli hâdis-
esini biliyorsunuz, diye de-
vam etti. Polisin, bu mese-
leyi örtbas etmek istemesine
hayret ettiniz! Haklısınız.
Ancak bütün şüpheler Ras-
mus İversen'in üzerinde top-
landığı halde, neden 12 gün
sonra serbest bırakıldı?

— Neden?

— Çünkü daha fazla kilit
altında tutamazlardı. İversen,
bal gibi polistendi ve halis Al-
man'dı.

— ? ?

— Şaştınız değil mi? Hak-
lısınız. Ancak iş bu kadarla
bitmiyor. İversen'in serbest
bırakılması hâdisesi, bize me-
selenin kapanması fikrini ver-
di. Mesele henüz kapanmış
değildir dostum. Polis er geç
bu işten sorumlu olsun, olma-
sın birini bulmak istiyecektir.
Katili ortaya çıkarmaya uğra-
şıyorlar.

Martin, tekrar sustu, siga-
rasından bir nefes çektikten
sonra devam etti:

— Dediğim gibi karşılaş-
mamız biraz garip şartlar al-
tında oldu. Nasıl? Sakahımı
beğendiniz mi?

Sözlerini artık anlamıyor
gibi idim. Cevap bile verecek
durumda değildim.

— Cinayet gecesi, Espe-
ranto'da, sizden başka, ben,
Nina ve Rasmus vardı. Ma-
dam Eleni bir dostuna davet-
li idi. Nelli her zamanki gibi
yoktu. Zimmerman, o geceyi
bir dostunda geçirdi. Buna
göre polis, geri kalan dört
kişiden şüphe etmekte haklı
idi. Siz, İversen, ben ve Ni-
na. İyi dinle dostum. Rasmus
polistendi. Ben ve Nina, sak-
lanmış vaziyetteyiz. Buna gö-
re geriye bir kişi daha ka-
nıyor ki o da...

Nefesim kesilir gibi oldu,
hırıltılı bir sesle;

— Ben mi? Ben mi? diye
bağırdım.

Ermeni, kılını bile kıpır-
datmadan devam etti:

— Heyecana kapılmayın,
durun... Sizi buraya çağır-
mamdaki sebebi anlar gibisi-
niz değil mi?. Biz Polonya'lı-
lar Türkleri çok severiz. Si-

zin cinayetle ilgili olmadığını çok iyi biliyorum.Tavsiyemi şudur, derhal kaybolunuz; kabilsen vatanı döndünüz. Bu işte suçsuz olduğunuzu polis de biliyor. Ancak onlara biri lâzım.

Kendimi toplamağa çalışarak:

— Benim suçsuz olduğumu nereden biliyorsunuz? diye sordum.

Martin, kısa bir duraklamadan sonra, sakın bir sesle:

— Çünkü suçluyu biliyorum! diye cevap verdi.

— Kimdir?

— Öğreneceksiniz... Size itimadım var...

Kesik kesik konuşuyordu, devam etti:

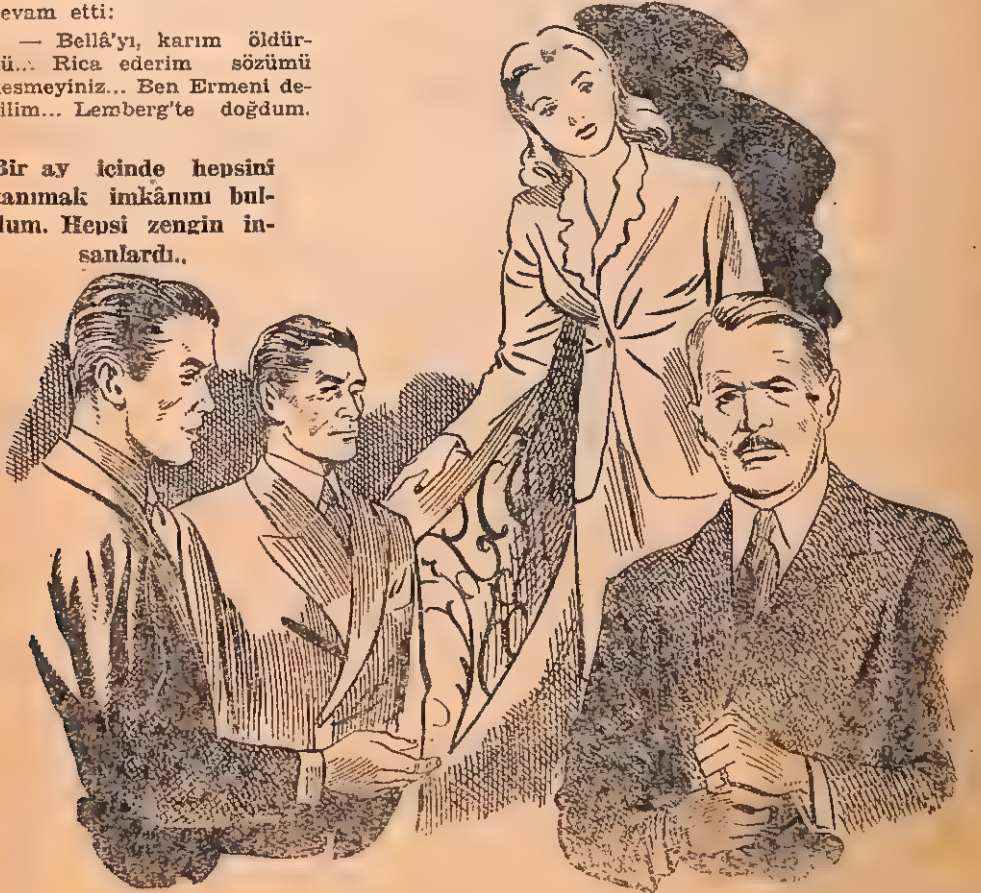
— Bellâ'yı, karım öldürdü... Rica ederim sözümü kesmeyiniz... Ben Ermeni değilim... Lemberg'te doğdum.

Bir ay içinde hepsini tanımak imkânını buldum. Hepsî zengin insanlardı..

Varşova'nın işgaline kadar Leh ordusunda Alman'lara karşı savaştım. Sonra hüviyetimi değiştirerek, Almanya'ya girmeye muvaffak oldum. Gayem ne şekilde olursa olsun vatanıma hizmet etmekte. 1939 un sonundanberi ödevimi mükemmelen yapıyordum. Karım da halis Varşova'lıdır, kardeşi de!... Fakat Bellâ!... Evet, Bellâ, Edi ile bu kızın münasebeti, hoşuma gitmiyordu. Ağzından kaçıracağı en ufak bir kelime felâketimize sebep olabilirdi. Edî'nin, halis muhlis Gestapo ajanı olduğunu tabii bilmezsiniz dostum. Netekim korktugumuz başımıza geldi. Edi, Bellâ vasıtasile her şeyi öğ-

rendi. Ancak başkasına bildirmeğe vakit bulamadı. Bellâ'ya gelince sevgilisinin katline şüphesiz çok üzüldü. Bu işte Nina'nın parmağı olduğundan şüphe etmiyordu. İntikamını almak sevdasına düştü. Neticeyi biliyorsunuz. Nina daha usta davrandı... Dedigimi yapacaksınız değil mi dostum? Gitmeden evvel bir defa daha uğrarsanız memnun olurum. Unutmayın «Barnalitler sokağı 5». Beklerim...

Dışarı çıktığım zaman, akşam iyiden iyiye çökmüştü, hafif bir yağmur çiseliyordu. Aheste adımlarla Pansiyon Esperanto'nun yolunu tuttum...

Kate tath bakışlarıyla karşısında oturan genç adamı süzüyordu. Birkaç saat önce tanıdığı Bill Emerson uzun boyu, geniş omuzları ve candan gülüşüyle cidden yakışıklı bir erkekti. Sonra içtiği pipo da ona çok yaraşıyordu. Genç adam bir müddet sonra Cape Code adasının gözükeceğini söylediği zaman âdeta üzüldü. İçinden gelen samimî bir arzuyu sabaha kadar deniz üzerinde süzülerek giden bu kotrada kalmak istiyordu. Ufukta batmak üzere olan güneş, parlak şualarıyla denizin mavi sularına tath bir kızılık vermişti. Manzara çok güzeldi. Fakat onu etra-

fın güzelliğinden ziyade Bill alâkadar ediyordu. Karşında oturdukça etrafın harikulâde görünüşüyle alâkadar olacak vaziyette değildi. Genç adamın durmadan gülümseyip konuşmasına bakılırsa; o da kendisinden hoşlanmıştı.

Kate, adaya kuzini Fredie'yi ziyarete gelmişti. Bu arada birkaç bahlıkçı portresle manzara resimleri yapıp dinlenecekti. Bill'i vapurdan inmek üzereyken tanımıştı. Genç denizci vapura, kaptana ısmarladığı bazı şeyleri almak için gelmişti. Onu görünce, biraz utanarak kendisini sahile kadar kotrasıyla götürmeyi teklif etmişti. Yol boyunca adadan ve kendisinden bahsetmişti. Civar fenerlerinin kontrol müfettişi olduğunu söylemişti. Hele genç kızın ressam olduğunu öğrenince, onun güzel manzaralardan hoşlanacağını düşünerek etrafı gezdirmişti.

Adanın rıhtımına geldiklerî zaman hava adamakılı kararmıştı. Genç denizci: «Canavarbaşı,» diye birkaç defa bağırdı. Bir müddet sonra elinde fener bir adam koşarak geldi. Bill onu: «Folger,» diye tanıttı. Canavarbaşı fenerinin bekçisi olduğunu da ilâve etti. Adamın çok hoş ve karakteristik bir çehresi vardı. Kate, onun resmini yapmak teklifinde bulundu. Fakat Folger böyle işlerin kendisi için olmadığını söyledi. Sesinden içerlediği belli olurdu.

Kate, adamakılı geç kalmıştı. İki denizciyle de ayrı ayrı vedalaşıp ayrıldı. Kotra karanlıklarda kaybolup uzaklaşınca kadar el salladı. Eve geldiği zaman kuzini Fred-

die'yi merak içinde buldu. Yarım elmanın yarısı kadar kendisine benzeyen ikiz kızkardeşi Pat gecikmesinin sebebini sorduğu zaman hiç bir şey söylemedi. Onun Bill'le tanışmasını istemiyordu. Kendisinin kıymet verdiği şeylere karşı kızkardeşinin ne kadar düşkünlük gösterdiğini birçok tecrübeleriyle öğrenmişti. Hele bu bir yakışıklı erkek olursa!..

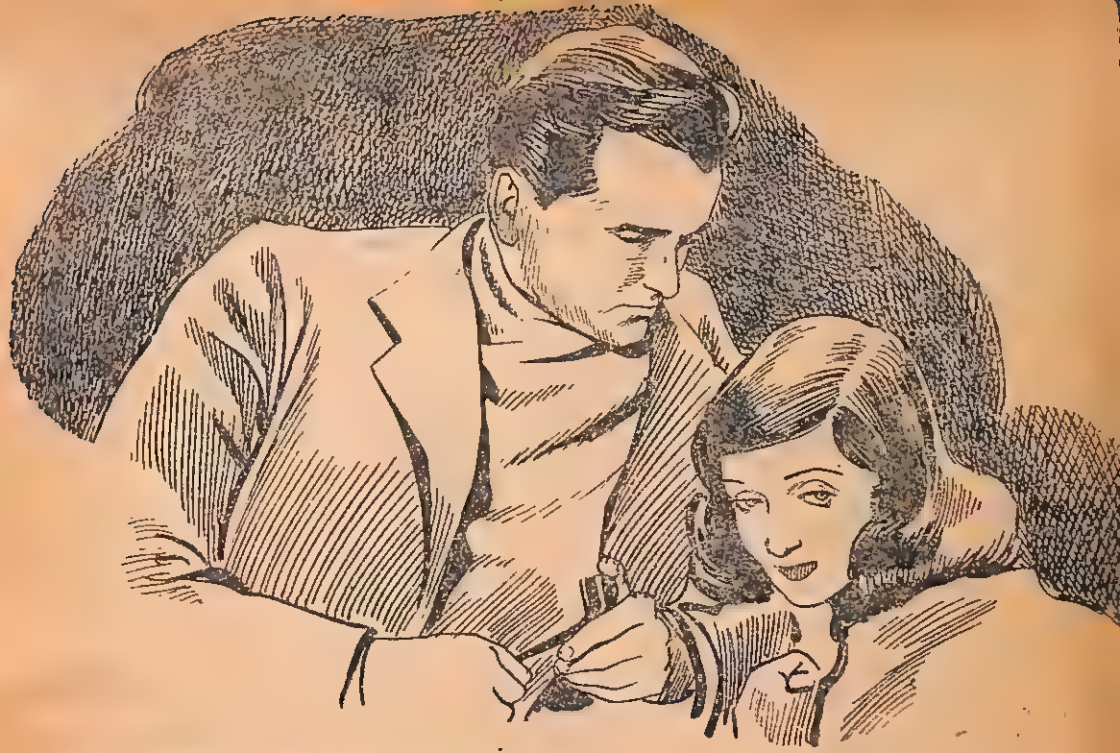
Ertesi gün adanın karşısında gezerken Folger'e rastladı. İhtiyar bekçi bir antikacı dükkânının vitrininde duran kotra modelini seyrediyordu. Onu almak istediği fakat pahalı bulduğu hâllerinden ve bakışlarından anlaşılmıyordu. Kate, onun yanına yaklaşarak: «Bu kotrayı alıp sana hediye edebilirim,» dedi. «Yalnız bir şartım var. Sen de bana günde bir saat olmak üzere iki hafta modellik edeceksin. Portreni yapmak istiyorum!..»

Bu teklif Folger'e de uygun geldi. Bir koluna ambalajlanmış kotra modelini, diğer koluna da genç kıza alarak rıhtıma gitti. Kate'i kotraya bindirerek Canavarbaşı fenerine götürdü. Kate, resmin taslağını çizerken bir saat karşısında hiç kıpırdamadan durdu. Bu arada kâh denizcilik hatıralarını anlatarak, kâh Bill'den bahsederek genç kıza eğlendirmeyi de ihmal etmedi. O günlük işlerini bitirdiklerî zaman Bill de civarda yaptığı sabah gezintisinden dönmüştü. İkisinin dost olup başbaşa konuştuklarını görünce memnun oldu.

Bundan sonraki günler Kate'e rüya gibi geldi. Günlerini daima neşe ve zevk içerisinde geçiriyorlardı. Por-

Çalınmış Hayat

trenin yapılması günden güne ilerliyordu. Resmin bitmesi yaklaştıkça Kate içersinde, ilk tanıştıkları gün kotranın adaya yaklaştığı zaman duyduğu ayrılmamak hissini tekrar duyuyordu. Birbirlerinden çok hoşlanmalarına rağmen Kate, aralarındaki rabitaya aşk mânasını veremiyordu. Belki de genç denizci ona sadece candan bir arkadaş gözüyle bakıyordu. Bir defa Bill, önden kendisini ailesile tanıştırmasını istemişti. Kate bunun lüzumsuz bir şey olduğunu söyleyince: «Yoksa,» demişti. «Beni tanıştırmaktan çekineceğin kocan, yahut da sevgilin mi var?» Kate, bu suali cevapsız bırakmıştı. Ne kocası ne de aşığı vardı. Bu cihetten müsterihtti. Fakat onlardan daha tehlikeli olan kızkardeşi Pat vardı.

Bir akşam Bill genç kıza sahilin kumluk tarafında gezmeze götürdü. Ay ışığının gümüşlediği denizi seyrederek kol kola kumlukta yürüyorlardı. Lâf arasında genç denizci iş icabı yakında adadan ayrılacağını söyledi. Kate bu haber karşısında onun kolu-

na daha sıkı sarıldı. Bill, onu durdurup kolları arasına aldı. Onu unutmuyacağını, tekrar görmeye geleceğini söyleyerek dudaklarından uzun uzun öptü. Yakında ayrılacakları haberine rağmen Kate mesuttu.

Bill, onu evinin kapısına getirdiği zaman vakit epeyce geç olmuştı. Ertesi günü rıhtımda buluşup beraber yemek yemek üzere sözleşip ayrıldılar. Genç kız usulcacık kapıyı açtı. Merdivenleri gü-rültüsüzce çıkarak odasına girdi. Masa lâmbasını yaktı. Karşısında kızkardeşi Pat duruyordu. Birbirlerini hiç de dostça olmayan bir şekilde süzdüler. Tamamiyle birbirlerinin modeliydiler. Kimse onları ayırdedemezdi. Şekil bakımından birbirlerinin aynısı olmalarına rağmen ruh bakımından gece ile gündüz kadar farklıydılar. Pat, kızkardeşi-ne her gün Canavarbaşı fenerinde nasıl vakit geçirdiğini sordu. Kate, sualini cevapsız bırakınca kızıp gitti.

Ertesi günü genç kız Bill'i rıhtımda boşuna bekledi. Üzgün ve yorgun bir şekilde e-

Onu kolları arasına aldı. Unutmuyacağını, tekrar görmeye geleceğini söyledi..

ve döndüğü zaman kızkardeşi Pat'la Bill'i senli benli konuşur buldu. Genç denizci onu görünce: «Önce Pat'ı iskelede görünce sen zannettim. Sonradan işin hakiki tarafını keşfettim,» dedi. «Doğrusu

Çeviren:

VEDİ EVSAL

OYNAYANLAR

Kate } Bette Davis
Pat } Glenn Ford
Bill Dane Clark
Karnok Walter Brennan
Folger Charles Ruggels
Freddie

Orijinal adı: A Stolen Life
Rejisör: Curtis Bernhardt
Warner Bros.

lüks düşkünü bir kadın zannediyorsun. Fakat artık değişeceğim. Onu mesut etmek için ne lazımsa yapacağım!» diye cevap verdi.

Kate, onların evlenmelerinde bulunmadı. Ertesi günü New York'a hareket ederek resim akademisine yazıldı. Çalıştığı zamanlar kendisini unuttuyordu. Bir gün bir resim galerisini gezerken Karnok isimli genç bir ressamla tanıştı. Bil, kadar yakışıklı olmamasına rağmen sevilmeydi. Sonra konuşması çok tatlıydı. Şakalarıyla Kate'i eğlendiriyordu. Âdeta Bill'i düşündürmemeye bile başlamıştı.

Bir gün atelyesinde çalışırken telefon zili çaldı. Konuşan Bill'di. Onu çağırıyordu. New York'taydı. Hemen giyinerek sokağa çıktı. Sekiz aydır onu görmemişti. Telefonda tayin ettikleri yerde buluştular. Bill, onu karısının yıldönümü hediyesini seçmek için çağırıyordu. Mağazaları konuşarak beraberce dolaştılar. Genç denizci vazifesinden çıktığını, karısıyla birlikte Şili'ye gideceğini söyledi. Bilet ve yol hazırlıkları için dört gündenberi New York'ta olduğunu aksamki tirende Boston'a döneceğini ilâve etti.

Kate, kendi kendine Bill'in ne kadar değiştiğini düşündü. Dört gündenberi New York'ta olduğu halde onu son günü hatırlamıştı. O da karısına alacağı hediyeleri seçmek için Oysa ki o ne kadar hevesle koşup gelmişti. Birden kendi kendinden utandı. Bil, bir randevusu olduğunu söyleyerek yanından ayrıldı. Doğruca Karnok'un resim stüdyosuna gitti.

Genç ressam orada onu bekliyordu. Hâlinde muhim bir şey söyleyeceği anlaşılıyordu. Nihayet bin güçlüğüle Kate, evlenmek teklif etti. Kate, ona tesekkür etmekle beraber teklifini kabul edemeyeceğini çünkü uzaklara gitmeye karar verdiğini söyledi. Onun uzaklara dediği yer Cape Code adasıydı. Oraya gidip eski günlerin hatıra-

sıyla teselli bulmaya çalışıyordu.

Genç kız adaya geldiği zaman tam bir sürprizle karşılaştı. Pat, kocasıyla birlikte Şili'ye gitmemişti. Çünkü mesut değillerdi. Evlendiklerinin ikinci gününde kavgaya başlamışlardı. Hiç geçinememişlerdi. Kate, şimdiki Bill'in New York'taki hareketinin mânasını anlamaya başlamıştı. Hediyeler onu görmek için uydurulmuş bir bahanelen başka birşey değildi. Bill, son bir defa onu görmek istemişti.

Pat, bütün vaktini kocasının kotrasıyla denizde dolaşmakla geçiriyordu. Bir gün deniz gezmelerine kızkardeşini de davet etti. Sahilden açılmaya başladıkları sırada hava patladı. Kate, kardeşine geri dönmesini söyledi. Fakat dinlemedi. Fırtına gittikçe kuvvetlenerek onları Canavarbaşı kayalıklarına sürdü. Kotra kayalar çarparak paramparça oldu. Kate, kardeşinin elinden yakaladı. Kuvvetli dalgalar baygın Pat'ı dibe batırıyordu. Yavaş yavaş eli Kate'in kından kurtuldu. Kızkardeşinin elinde sadece yüzüğü kalmıştı. Kate, yüzüğü parmağına geçirerek Pat'ı aramaya ve bir taraftan da imdat istemeye başladı. Dalgalar gittikçe onun kuvvetini de kesmeye başlamıştı..

Kate, gözlerini açtığı zaman karşısındaki şöminede Folger'e hediye ettiği kotra modelini gördü. Yatakta yatıyordu. Başucunda bir kaç balıkçı, Folger ve doktor duruyordu. Kendisinin Canavarbaşı fenerinde olduğunu anladı. Doktor gültüsiyle: «Hig bir şeyiniz yok Miss Pat.» dedi. Kate, birden hakikati anladı. Kızkardeşinin yüzüğü kendi parmağındaydı.

Onu yalnız farkedene kuzini Freddie olmuştur. Ne de olsa küçüklüğündenberi onun elinde büyümüştü. Yaşlı adam onu kardeşinden çok severdi. İkisini hisleriyle ayırırdı. Kate'i sevdiği kadar Pat'ı da sevmeydi. Onu ilk anda tanımıştı. Kate, kızkardeşinin ye-

çok harikulâde bir kızkardeşin var.» Kate, mümkün olduğu kadar tabii davranmaya çalıştı. Bill giderken onu dansa davet etti. Kızkardeşi de kızmamasını, akşama adadan ayrılıp Boston'a gideceğini söyledi.

Gece Bill'le Kate, gazinoda neşe içersinde eğlenirken Pat, kuzini Freddie'yle birlikte çıka geldi. Anlaşılan Boston'a gitmekten vazgeçmişti. O geldikten sonra Kate'in bütün keyfi kağımıştı. Hele onun dans ederken yanğını Bill'inkine dayadığını görünce gözleri sulanmıştı. Bu vaziyeti daha fazla seyretmeğe tahammülü olmadığından Freddie'yle kalkıp eve döndü. Kızkardeşinin erkekleri nasıl kendine mahsus usulleriyle kolayca elde ettiğini bildirdi.

Pat, sabaha karşı eve dönüşüne onu pencere önünde oturur buldu. Hıç çekinmeden Bill'le ertesi gün Boston'a gidip evlenmeye karar verdiklerini bildirdi. Kate, hiddetle onu mesut edemeyeceğini söyleyince de: «Sen beni para ve

rine geçmek fikrini ona açtığı zaman Freddie ona : «Pat gibi sana dünyada en fazla fenalığı dokunan bir kimsenin hüviyetine girmenden Bill'i ne kadar fazla sevdiğini anlıyorum. Fakat ne de olsa yaptığın doğru bir hareket değil. Çünkü başka birisinden it olan bir hayatı çalıyorsun. Her dakika korku içinde yaşıyacaksın. Daima yalan söyleyeceksin. Bill, geldiği zaman birini, hem de çok sevdiğin birini aldatmak zorunda kalacaksın.»

Hakikaten Kate'in yapacağı bu hareket kolay bir şey değildi. Fakat karar vermişti bir kere. Bill geldiği zaman hiç bir şeyin farkında olmadı. Karısını biraz değişmiş bulmakla beraber, bunu ölüm korkusuyla yüzyüze gelmesine yordu. Yalnız Kate'in ölümüne çok üzülüyordu. Tekrar Şili'ye gitmek niyetindeydi. Karısı bir gece ihtiyar fener bekçisini Boston'daki evine

davet etti. Üçü birlikte içip eğlendiler. Folger, uzun bir konuşmadan sonra Bill'i tekrar eski işini alması için kandırdı. Bunda Kate'in de tesiri büyük olmuştu.

Kate bir sabah sokağa çıktığı zaman önünde bir taksi durdu. İçinden uzun boylu, iri yapılı, yakışıklı bir erkeğin kolu uzanarak onu içeri çekti. Sonra taksiye evinin adresini verdi. Genç kız onu hiç tanııyordu. Adam hiddetli bir sesle : «Sana her gün çiçek gönderen bir centilmen ne bu şekilde muamele ni hiç anlamıyorum,» dedi. «Boston'a geleli bir hafta olduğu halde bir kere olsun eve gelmedin!» Kate onun, kendisine her sabah bir demet gardenya gönderen Mr. Talbot olduğunu hemen anladı. Bir falso yapmamak için ihtiyatlı konuşmaya başladı.

Eve girip karşılıklı oturduktan sonra adam tekrar söze başladı. Adamakılı kızmıştı : «Senin için karımdan boğanmak üzere mahkemeye müracaat ettim.» diyordu. «Güya sen de Bill'den ayrılacaktın. Halbuki şimdi eski

sözlerini unutmuş gibi davranıyorsun.»

Kate, kızkardeşinin nekadardan bir kadın olduğunu şimdi daha iyi anlıyordu. Utancından ne söyleyeceğini şaşırı. Onun hayatına girdiğince bin kere pişman oldu.

Eve geldiği zaman kocasını kendisini bekler buldu. Folberg de oradaydı. Onları adaya götürmek için gelmişti. Kate, adaya gidemeyeceğini söyledi. Bill sebebini sorunca hakikati olduğu gibi anlattı. Artık her şeye razı idi. Hatta onun kendisini terkmesine bile!

Genç denizci onun hakikati söylemesi üzerine önce şaşırıldı. Sonra memnun oldu. Kate'in yaşaması onun için daha mühimdi. Genç kızın yüzüne bakarak ilk tanıştıkları günkü gibi güldü : «Sen nasıl kızkardeşinin hayatını çaldıysan, ben de senin sadetini çaldım. Bırakta seni hiç olmazsa bundan sonra mesut edeyim!» İki sevgili birbirlerinin boynuna sarıldılar. İkisinin de gözleri yaşlı idi. Hayata yeniden geliyorlardı sanki.

Genç ressam, orada onu bekliyordu. Hâlinde, birsey söyleyeceği...

PERDEDEN PORTRELER

Hollywood yıldızlarının yüzde sekseni beyazperde artistisi olmadan önce türlü türlü işlere girip çıkmışlardır. Kimisi gazete müvezziliği, kimisi duvar boyacılığı kimisi de garsonluk yaparak hayatlarını kazanmışlardır. Hollywood yıldızları gayet demokratik bir kafayla düşündüklerinden geçmişlerini inkâr etmezler. Meşhur olup milyonlar kazandıktan, sosyete hayatına karıştıktan sonra bile eskiden yaptıkları işleri kızarmadan anlatırlar. En yakın ahabplarından en uzak hayranlarına kadar herkes onların hayat hikâyelerini bilir.

İşte John Carroll de beyaz perdede tanınmış bir yıldız

oluncaya kadar burnunu sokmadığı bir iş bırakmayan meşhur aktörlerden birisidir. Hattâ bu hususta ona birincisidir de diyebiliriz. Çünkü

*John
Carroll*

(Can Kerri)

bir Clark Gable artisti olmadan önce odunculuk, bir Alan Ladd garsonluk, bir Cary Grant duvar boyacılığı, bir

George Raft dans hocası gibi türlü işler yapmıştır. Böyle olmakla beraber hiçbirisi de John kadar hayatta karışık, birbirinin aksî, tehlikeli işlere girip çıkmamıştır. Yakışıklı yıldız gemilerde ahçı yamaklığından tutun da silâh kaçakçılığına kadar birçok işlerde bulunmuştur.

John, bundan tam otuzaltı yıl evvel 17 Haziran 1910 senesinde New Orleans'ın Mandeville kasabasında dünyaya geldi. Okulla başı pek hoş olmadığı için ilk tahsilini bitirdikten sonra okula gitmedi. Oniki yaşında anne ve babasına hayatını kendi emeğiyle kazanmak istediğini söyleyerek evini terketti. Marşandiz tirenlerinden birinin yük vagonuna atılarak Texas'ın Houston kasabasına kadar bedava seyahat etti. Tiren daha ileri gitmediğinden mecburen orada indi. Kasabayı şöyle bir dolaşınca oradan hoşlandı. İş aramaya başladı. Bir çelik imalâthane-sinin kazan dairesinde iş buldu. Fakat çok çalışmadı patronları onun yaşına göre fabrikadaki işinin ağır olduğunu söyleyerek kapı dışarı ettiler.

Carroll bundan sonraki dört seneyi gazete müvezziliği, hamallık, ayak satıcılığı gibi işlerle geçirdi. Derken kendisi gibi onaltı, onyediyaslarında Berlett Booth isimli yine kendisi gibi macera düşkünü bir çocukla tanıştı. Çok samimi arkadaş oldular. İki genç iş aramak için Texsa'nın daha cenubuna indiler. Orada nakliyatçılığa başladılar. Bir şirketle anlaşarak kamyonla paket nakline başladılar. Bu çok kârlı bir işti. Paket başına bir lira alıyorlardı. Bir gün bir ath polis

yollarını keserek paketlerde araştırma yaptı. İçinde silâh olduğunu ördü. Meğerse iki maceraperest bilmeden silâh kaçakçıları hesabına çalışıyorlarmış.

Tabii birkaç hafta hapiste yattılar. Paketlerde silâh olduğunu bilmediklerini anlattılar. Neticede yaşlarının küçük olması dolayısıyla affolundular. Bundan sonra Carroll arkadaşından ayrılarak Galveston'a geldi. Orada bir şilebe silici olarak girdi. Tam iki sene bütün dünyayı dolaştı. Singapur'u, Çin'i, Guatemala'yı, Rusya'yı, Fransa'yı, Almanya'yı ve İngiltere'yi dolaştı. Bu seyahat zarfında dört gemi değiştirdi. Beşinci gemi olan Giuseppe Verdi'yle Amerika'ya döndü. Bu sonuncu şilepte vazifesi ahçı yapmaktıydı.

Tekrar eski arkadaşıyla buluşarak Teksas'a gitti. Orada da bir müddet daha çalıştılar. Booth bir kaza neticesinde öldü. John, tekrar bir şilebe tayfa yazılarak Afrika'ya ve Cennubi Amerika'ya seyahat etti. Tekrar memleketine dönünce otomobil yarışlarında şoförlük yaptı. Derken okumaya, kültürünü ilerletmeye merak sardı. Northwestern üniversitesinin halk mektebine girerek tahsilini genişletti.

Sonra doğduğu şehre geri döndü. Orada Victor Chesnais isimli müzik hocasından dersler almaya başladı. Bu arada Mrs. S. O. Thomas isimli çok zengin bir bayırsever kadını tanıdı. Kadının onun için kırkbin lira sarfederek Paris'te, Milâno'da ve Berlin'de ses ve müzik tahsilini tamamlamasını temin etti. Yakışıklı, yıldız Amerika'ya dönünce operalardan birisinde çalışacağı yerde tekrar maceracı bir hayat yaşamaya başladı.

Paris'deyken Joe Ruiz isimli bir dalgıçla tanışmıştı. Onunla Florida'ya giderek dalgıçlık yapmaya başladı. Az

John Carroll'ı, solda «Zoro» filminin, sağda ise «Rio Grand Güllü» filmlerinin bir sahnesinde görüyoruz.

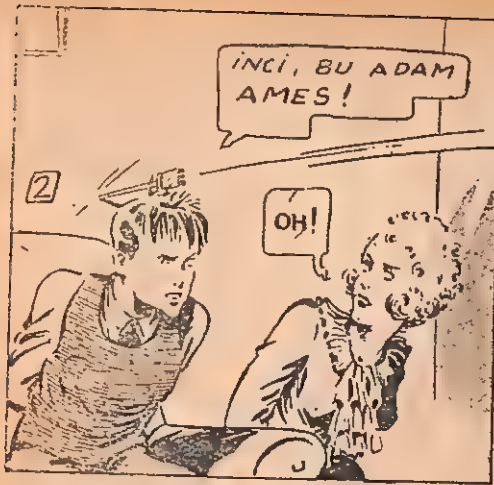
zamanda bu işten de bıkarak Hollywood'a gidip film çevirmeye karar verdi. Yakışıklılığı ve sesinin güzelliği sayesinde iş bulması pek zor olmadı. İlk filmi «Yaşasın Kovboy»u çevirdi. Bundan sonra «Zoro», «Rio Grand Güllü», «Ben Bir Caniym» gibi güzel filmler çevirdi. Derken «La Kukaraça» filminin meşhur dansözü Steffi Duna ile evlendi ve boşandı. Warner Bros stüdyolarında Cary Grant ve Jean Arthur'la «Yalnız Meleklerin Kanatları

Vardır» filmini çevirdikten sonra M-G-M. ye geçti. Halen bu stüdyonun kontratlı yıldızıdır.

John, bir metre seksenaltı santim boyunda, kahverengi gözlü, dalgalı siyah saçlıdır. Sporun her türüsünü yapar ve sever. Bu dünya savaşında Amerikan Hava Ordusunda yüzbaşı rütbesiyle vazife görmüş, Afrika ve İtalya cephelelerinde hava savaşlarına iştirak etmiştir. Halen terhis edilmemiş olan John film çevirmekle meşguldür.

Radyolu Polisler

BU
MÜŞ-
KÜL
VAZİ-
YETTE
ÖĞÜZ
VAKİT
KA-
ZAN-
MAĞA
ÇALI-
ŞIYOR.

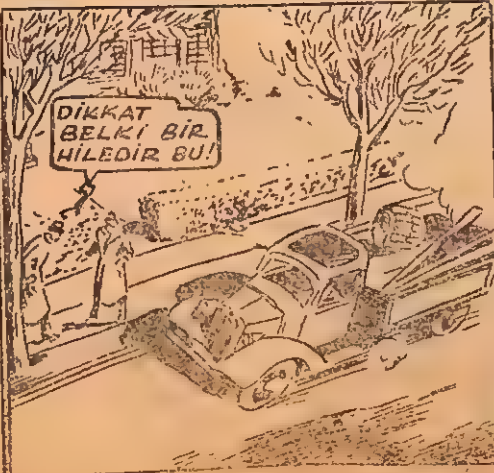

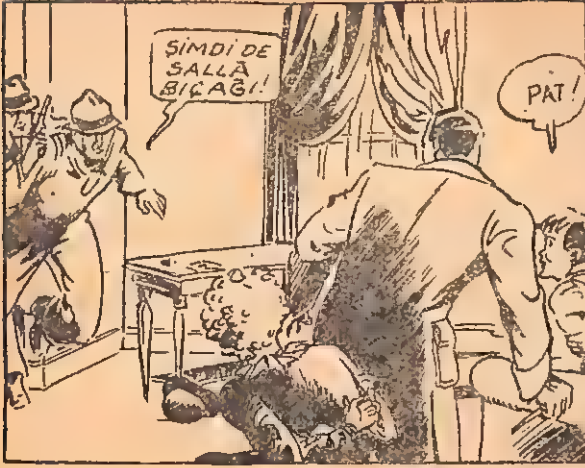

BENİ BİR KERE
DAHA BÖRMÜŞ-
TÜNÜZ.. O GÜN
OTOMOBİLİNİZİ
KAÇIRMISTIM..
ORAYA BAZI EV-
RAK ALMAKI-
ÇIN GEL-
MİŞ-
TİM.

VE
SİKİ
BİR
FREN
LE
İNCİ-
NİN
EVİ-
NİN
ÖNÜ-
DE
DUR-
YOR.

İNCİYİ KENDİSİNE SİDER EDEREK JOE PENCEREYE YAKLAŞIYOR.

Cinayet Gecesi

Martin, ömründe böyle fırtına görmemişti: Dışarda rüzgâr kudurmuş bir köpek gibi uluyor, telgraf telleri inliyor, ağaçlar hırıltıyor ve yağmur, bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Birahaneenin içi sıcak ve rahatlı, fakat kapı ve pencere aralıklarından sızan rüzgâr, ara-sıra insanın ayaklarını donduruyor ve tavandaki feneri deli gibi sallıyordu.

Martin, bardağındaki birayı bitirdi. Öte taraftaki kahvehaneden bir iki ses geliyordu. Bu gün kahve de pek sessizdi. Martin, gazete-okuyan han sahibine :

— Bu gün burası pek sakin, dedi.

Han sahibi Cim:

— Evet, dedi. Maamafih böyle bir gecede sokağa çıkılmaz ki!

— Ömrümde böyle fırtına böyle yağmur görmemiştin

Bu sırada hancının karısı Misis Cim görüldü. Gelip Martin'in boş bardağını aldı ve kocasına uzatırken:

— Evet, dedi. Pek berbat bir hava! Peter Heyvud'un öldüğünden beri böyle fırtına olmamıştı.

Hancı:

— Doğru, dedi.

Martin:

— Gazetede mühim birşey var mı Cim? diye sordu.

— Cim başını salladı.

— Bugünlerde dünya pek durgun, burası gibi.

Tam o esnada, hancının sözlerini yalanlamak ister gibi kapı açıldı ve içeri önce rüzgâr, sonra yağmur daha sonra da Ned girdi.

İlk iş olarak bir konyak

ısmarladı, sonra yağmurdan ıslanan yüzünü silerken:

— Doğru Cim! dedi. Hakkaten Peter Heyvud'un öldürüldüğü geceden beri böyle fırtına olmamıştı.

Konyasını içen Ned:

— Cim, biliyor musun, Mister Fing dönmüş, dedi.

Cim hayretle:

— İhtiyar Oliver Fing ha! diye bağırdı.

— Akşam üzeri otomobille geldi. Bil kahvede değil mi? Gideyim, ona da haber verelim bari...

Ned, birahaneyle kahvenin arasındaki kapıyı açtı ve öte tarafa geçti. Önündeki bir sıra bardağı kurulayan Cim:

— Oliver Fing mi, hiç durmaz buraya uğrar, dedi. Fırtına olsun olmasın! Siz onu bilmezsiniz, değil mi Mister Martin?

— İsmi çok işittim ama, görmedim.

— Üç haftadır Sifa Yurdunda'dı. Doktorlar derdinin ne olduğunu anıyamıyorlardı.

— Sifa Yurdunda anladılar mı bari?

— Ne gezer? Doktorlar neyi anlıyor ki zaten? İşleri güçleri, biçare halktan para çekmek...

Kapı gene açıldı ve dışardaki fırtınanın yarısıyla beraber, bir yabancı içeri girdi. 40 - 50 yaşlarında, uzun boylu, kır saçlı, yakışıklı bir adamdı. Martin'in karşısına çıktı ve çok yorulmuş gibi sık sık

★

Qeviren:

ASIM YEGİNOBALI
Resimleyen: AYHAN

★

nefes alarak bir müddet öylece oturdu. Sonra ısınmak için viski ısmarladı ve paltonunu çıkardı, yere süzülen damlaları seyrederek:

— Şuna da bakın hele! Otomobilden çıkıp buraya gelene kadar ama ıslanmışım, dedi.

Cim:

— Biliyorum efendim, diye cevap verdi. Fırtına değil, afet! Yağmur değil tufan! Siz gelmezden biraz evvel konuşuyorduk: Peter Heyvud'un öldürüldüğü gecedenberi böyle fırtına olmamıştı.

Yabancı hiç birşey anlamamıştı. Cim:

— İşte tıpkı böyle bir geceydi, diye ilâve etti ve kahvehaneye geçti.

Yabancı bir iki dakika sonra Martin'e döndü ve:

— Cinayetten bahsetti de aklıma geldi, dedi. Şu Bristol cinayeti epeyi esrareniz, değil mi?

Martin:

— Allahşıkına, dedi. Siz de cinayetten bahsetmeyin. Cinayet! Cinayet! İki haftadır başka birşey işitiğim yok. Yakında ben de bir cinayet işleyeceğim.

— Anlamadım.

— Bu civarda biraz kalırsanız anlarsınız. Buraları bilir misiniz?

— Hayır. Bu ilk defa geliyim.

Martin:

— İyi bir yer, dedi. İyi, güzel bir yer. İnsanları da iyi, hoş sohbet insanlar. Gel-gelim bir cinayettir tutturmuşlar. Bir cinayet gecesi. Peter Heyvud'un öldürüldüğü gece! Yirmi sene evvelki bir cinayet, hâlâ unutulmamış. Burdaki hayatları o kadar yeknasak, o kadar durgun ki, konuşacak başka şeyleri yok. Her fırsatta o bahis açılıyor. Peter Heyvud'un öldürüldüğü gece!

Yabancı hafifçe eğildi.

— Gerçi sabrınızı tüketeceğim ama, dedi. Ben böyle şeylere pek meraklıyım. Nasıl olmuş bu cinayet?

Martin anlattı:

— Yirmi, yirmiki sene ev-

velmiş. Bu Peter Heyvud'un güzel bir dükkânı varmış. Böyle fırtınalı bir gece parası için biçareyi öldürmüşler. Gal adında bir serseriye yakalamışlar. Beş parasız olduğu polise bilinen bu serserinin üstünde bir miktar para bulunmuş ve o akşam Heyvud'un dükkânına gittiği anlaşılmış. Adam eski bir yüzüğünü sokakta rastladığı bir adama sattığını ve böylece birkaç para kazandığını söylemiş. Fakat yüzüğü alan adamı bir türlü bulamamışlar. Gal efendi de asılmış, tabii. İşte mesele bu.

Yabancı:

— Küçük yerler böyledir, dedi.

O sırada kapı bir daha açıldı, fener sallandı, içeri yağmur çarptı. Kapı kapanınca içeri girenin gayet pejmürde bir ihtiyar olduğunu gördüler.

Boynuna üstü amerikan beziyle örtülü bir işporta kutusu asmıştı.

— Kol düğmeleri, potin bağları, zarf kâğıt satıyorum, diye söylendi.

Sevimli, munis bir çehresi ve çok tatlı bir sesi vardı. Birahanedekilerin birşey istemediklerini görünce kahvehaneye geçti. O zaman yabancı'nın aklına birşey geldi:

— Otomobilin ön camının otomatik sileceği var ya? dedi. İşte gelirken o kırıldı. Şu ihtiyarda belki bir parça tel vardır.

İhtiyar tekrar birahaneye dönünce yabancı:

— Sende bir parça tel bulunur mu baba? diye sordu.

İhtiyar, kutusunu masanın üstüne koydu ve:

— Bilmem ki beyim, dedi. Tel ha... Dur bakalım... Bir saç fırketesi versem? Açar kullanırsınız.

İhtiyarın gözleri sevinçle parladı. Firkete kâğıtlarını uzatıp parayı aldı. Tam kutusunu kapatmak üzereydi ki Martin:

— Bunlar da ne? dedi.

Ne güzel yüzükler böyle! İnsan sahibi zannedecek.

İhtiyar:

— Evet efendim, iyi yüzüklerdir, diye cevap verdi.

Yabancı söze karıştı:

— Yüzük mü? Bakayım. Ne tesadüf!

İhtiyar:

— Tesadüf mü? diye sordu.

— Evet, sen gelmezden biraz evvel bir yüzükten bahsetmiştilik.

Martin'in gözlerinde ani bir şimşek çaktı. Hafifçe gülümsüyerek yüzüklerin en güzelini seçti ve yabancıya uzattı:

— Takın bakalım, iyi geliyor mu?

Yabancı:

— Oldukça iyi, diye cevap verdi; ama...

Fakat Martin, ihtiyara fiyatından fazla para vererek yüzüğü almıştı bile. İhtiyar sevincinden beş altı defa iyi geceler diledi ve uluyan gecenin içine dalgıç gitti.

O zaman Martin içildi ve sesini alçaltarak:

— Bana bakın, dedi. Şakadan hoşlanmıyorsunuz?

Yabancı keyifli keyifli güldü:

— Şakadan hoşlanmıyan adam, adam değildir, dostum, dedi.

— Mükemmel! Biraz sonra herkes buraya toplanacak ve gene Peter Heyvud bahsi açılacak. O zaman biz şakamızı yapacağız. Bakın anlayın: Farzedin ki o asılan Gal serserisi yalan söylemiyordu. Hakikaten elinde bir yüzük vardı ve bu yüzüğü satmıştı. Ama alan adam çıkup gitmiş ve bu meseleden hiç haberdar olmamıştı.

Yabancı'nın gözleri parladı.

— Anlıyorum! Mükemmel bir şaka dostum. Yüzüğü alan adam da benim, değil mi?

İkisi de güldüler. Birbirlerinden hoşlanmışlardı. İyi uyuyorlardı. Biraz sonra hancı Cim kahveden geldi, ondan hemen sonra da sokak kapısı açıldı ve içeri boynuna büyük bir atkı sarmış olan ihtiyar bir adam girdi. Cim:

— Hoş geldin Mister Finc! diye bağırdı. Nasılsın bakalım? Seni görmiyeli yıl oldu.

— İşte, iyiyiz demek âdet olmuş, Cim. Böyle bir gecede dışarı çıkılmaz ama, bilirsin buraya gelmeden yapamam.

Hancı kahveden. Misis Cim'i, Ned'i ve Bil'i çağırırdı. Bir de Votsin adında bir komşu çıka geldi. Herkes Oliver Finc'e «Hoş geldin» dedi, o da herkese şarap ismarladığı. Ned:

— Pis bir hava, dedi. Peter Heyvud'un öldürüldüğü geceninberisi böyle fırtına olmamıştı.

Martin, yabancı'nın koluna dokundu:

— Kahveye gidip bir tavla oynayalım mı?

— Pekâlâ.

Tavla oyununun pek kısa sürdüğünü kimse farketmedi zira Martin'le yabancı birahaneve döndükleri zaman Mis-

ter Finc şifa yurdundaki hayatını anlatıyor, herkes de dikkatle dinliyordu. İhtiyar adam sözüne devam etti:

— Velhasıl, kimi dalak, kimi karaciğer dedi, kimi akciğer dedi, kimi kalp dedi, ama bir türlü bir neticeye varamadılar. Yalnız bol bol paramı aldılar; bir de: «Sakin heyecana kapılma. Heyecana dayanamazsın.» diye güzel bir nasihat verdiler. Ee, buralarda ne var ne yok bakalım?

Votsin:

— Ne olacak, gene eski tas eski hamam, dedi. Peter Heyvud'un öldürüldüğü geceninberisi buralarda pek birşeyler olmadı.

Martin, yan gözle yabancıya şöyle bir baktı. Bunun üzerine yabancı:

— Buralarda bir facia filân mı oldu? diye sordu.

Bil cevap verdi:

— Çok, çok eskiden. Yirmiiki sene evvel.

— Yirmiiki sene evvel mi?

Benim bu taraflarda oturduğum sene olacak. Ama hiç böyle bir cinayet hatırlamıyorum.

Cim, bardaklarını silmekten vazgeçerek:

— Pek heyecanlı bir gece idi o... diye söze başladı.

Herkes birbirinin ağzından sözüz kapıp, hikâyeyi kendisi anlatmak için can atıyordu. En nihayet yüzük bahsine gelindi. Vatsin:

— Bu serseri sözde yüzüğü sokakta bir adama satmış, dedi.

Bunu duyan yabancı, bir garip oldu. Parmaklarının arasındaki sigara yere düştü ve Votsin'a bakan gözleri büyüdü. Mister Votsin, Bil, Ned, Oliver, Finc, hepsi bunu farkettiler. Herkes ansızın susuverdi. Yalnız Cim:

— Ama yüzüğü alan adamı bulamayınca, serseriyi astılar, diye hikâyeyi bitirdi.

— Allahım! Yirmiiki sene evvel... Hangi aydaydı?

— Eylülde, Ondört eylül, Ne olmuş?

— Eylül ha... Demek onun için duymadım... Eylül başında Afrika'ya gitmiştim de

ondan... Allahım...

Yabancı'nın sakaklarına bastırılmış olduğu elleri titriyordu. Martin bile buna hayran kaldı.

İhtiyar Oliver Finc, yavaş yavaş oturduğu yerden kalktı ve gözlerini yabancıya dikierek:

— Ne oluyorsun? diye sordu.

Yabancı yarı fısıldar, yarı hıngırır gibi:

— O serserinin yüzüğünü satın alan adam benim.

Dedi. Sonra elini fenerin ışığına tutarak:

— İşte, yüzük, diye ilâve etti.

— Yüzük mü? Hayır, hayır olamaz!

İhtiyar Finc'in titrek sesi ansızın yükseldi ve çatlak bir çığlık hâlini aldı.

— Cim! Ned! Bakın! Bunca sene sonra! Yüzük! Hayır! Yok! Yok! Ben! Ben!

İhtiyar adamın sağ eli bir an elbiselerini parçalamak için göğsünü tuttu. Votsin:

— Allahım! diye bağırdı. Cim! Birşey ver de...

Fakat çok geç kalmışlardı. İhtiyar Finc boş bir torba gibi yere yığılıverdi. Ölmüştü. Yabancı'nın elleri şimdi sahiden titriyordu.

— Bana bakın, dedi. Sadece şaka yaptım. Böyle birşey olacağını bilseydim, yaparmıydım hiç?

Birahanedekilerin hayretten dilleri tutulmuştu. Sadece Martin'in aklı bilâkis başına gelmiş gibiydi:

Gözlerini bir bir odadaki insanların yüzlerinde gezdirdi. Herisinde de aynı şüphe okunuyordu.

— Demek ki bu şaka! Demek ki Peter Heyvud'un katili, o serseri değilmiş. Yoksa ihtiyar Finc...

Masum bir şakadan doğan müthiş bir hakikatla aydınlanan yedi çift göz, Finc'e baktı.

Dışarda rüzgâr bir köpek gibi uluyor ve yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Peter Heyvud'un öldürüldüğü geceninberisi böyle fırtına olmamıştı.

YILDIZ
ROMANLAR.

SERİSİNİN 4 ÜNCÜ KİTABI

YAŞAMAK HASRETİ

LOUIS
BROMFIELD

Gurur

FIATI
3
LİRA

ÇIKARAN :

BU GÜZEL ROMAN DA BUNDAN EVVELKİLER GİBİ
SEERİNİN KENDİNE HAS SARİ, SİYAH, KIRMIZI
RENKLİ NEFİS KAPAĞI İÇİNDE ÇIKARILMIŞTIR.
BÜTÜN GÜZELLİK VE HUSUSİYETLERİNE RAĞMEN
3 LİRA GİBİ ÇOK UCUZ BİR FİATA SATILAN BU
GÜZEL ROMANI MUHAKKAK ALIP OKUYUNUZ.